

Tämä asiakirja on ainoastaan dokumentointitarkoituksiin. Toimielimet eivät vastaa sen sisällöstä.

► **B**

NEUVOSTON DIREKTIIVI 92/43/ETY,

annettu 21 päivänä toukokuuta 1992,

luontotyyppien sekä luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston suojelusta

(EYVL L 206, 22.7.1992, s. 7)

Muutettu:

		virallinen lehti		
		N:o	sivu	päivämäärä
► <u>M1</u>	Neuvoston direktiivi 97/62/EY, annettu 27 päivänä lokakuuta 1997	L 305	42	8.11.1997
► <u>M2</u>	Euroopan Parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1882/2003, annettu 29 päivänä syyskuuta 2003	L 284	1	31.10.2003
► <u>M3</u>	Neuvoston direktiivi 2006/105/EY, annettu 20 päivänä marraskuuta 2006	L 363	368	20.12.2006

Muutettu:

► <u>A1</u>	Itävallan, Suomen ja Ruotsin liittymisasiakirja (mukautettu neuvoston päätöksellä 95/1/EY, Euratom, EHTY)	C 241 L 1	21 1	29.8.1994 1.1.1995
► <u>A2</u>	Asiakirja Tšekin tasavallan, Viron tasavallan, Kyproksen tasavallan, Latvian tasavallan, Liettuan tasavallan, Unkarin tasavallan, Maltan tasavallan, Puolan tasavallan, Slovenian tasavallan ja Slovakian tasavallan liittymisehdoista ja niiden sopimusten mukautuksista, joihin Euroopan unioni perustuu	L 236	33	23.9.2003

Oikaistu:

- **C1** Oikaisu, EYVL L 59, 8.3.1996, s. 63 (92/43)
 ► **C2** Oikaisu, EYVL L 31, 6.2.1998, s. 30 (92/43)

**NEUVOSTON DIREKTIIVI 92/43/ETY,
annettu 21 päivänä toukokuuta 1992,
luontotyyppien sekä luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston
suojelusta**

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 130 s artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen ⁽¹⁾,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon ⁽²⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon ⁽³⁾,

sekä katsoo, että

ympäristön laadun säilyttäminen, suojelu ja parantaminen, johon kuuluu luontotyyppien sekä luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston suojelu, on yhteisön noudattaman yleisen edun mukainen, perustamissopimuksen 130 r artiklassa määrätty ensisijainen tavoite,

Euroopan yhteisöjen toimintaohjelmassa ympäristöalan toimenpiteiksi (1987-1992) ⁽⁴⁾ säädetään luonnon ja luonnonvarojen suojelua koskevista säännöksistä,

tämän direktiivin ensisijaisena tavoitteena on edistää luonnon monimuotoisuuden säilyttämistä, ottaen huomioon taloudelliset, sosiaaliset, sivistykselliset ja alueelliset vaatimukset, ja direktiivi edistää yleistä kestävän kehityksen tavoitetta; luonnon monimuotoisuuden säilyttäminen saattaa tietyissä tapauksissa vaatia ihmisen toimenpiteiden ylläpitämistä ja jopa niiden kannustamista,

luontotyyppit huononevat jatkuvasti jäsenvaltioiden Euroopassa olevilla alueilla ja yhä useampi luonnonvarainen laji on vakavasti uhanalainen; uhanalaiset elinympäristöt ja lajit ovat osa yhteisön luonnon perintöä ja niihin kohdistuvat uhat ovat usein maiden rajat ylittäviä, joten elinympäristöjen ja lajien suojelemiseksi on tarpeen toteuttaa toimenpiteitä yhteisön tasolla,

kun otetaan huomioon tiettyihin luontotyyppeihin ja tiettyihin lajeihin kohdistuvat uhat, on tarpeen määritellä ne ensisijaisesti suojeltaviksi, jotta niiden suojeluun tähtäävät toimenpiteet voidaan panna nopeasti täytäntöön,

yhteisön tärkeinä pitämien luontotyyppien ja lajien suotuisan suojelun tason saattamiseksi ennalleen tai sen säilyttämiseksi on tarpeen osoittaa erityisten suojelutoimien alueita yhtenäisen eurooppalaisen ekologisen verkoston aikaansaamiseksi määritellyn aikataulun mukaisesti,

kaikki osoitetut alueet, mukaan lukien luokitellut tai myöhemmin luokiteltavat alueet sekä luonnonvaraisten lintujen suojelusta 2 päivänä huhtikuuta 1979 annetun neuvoston direktiivin 79/409/ETY ⁽⁵⁾ mukaiset erityisten suojelutoimien alueet on liitettävä yhtenäiseen eurooppalaiseen ekologiseen verkostoon,

⁽¹⁾ EYVL N:o C 247, 21.9.1988, s. 3,
EYVL N:o C 195, 3.8.1990, s. 1

⁽²⁾ EYVL N:o C 75, 20.3.1991, s. 12

⁽³⁾ EYVL N:o C 31, 6.2.1991, s. 25

⁽⁴⁾ EYVL N:o C 328, 7.12.1987, s. 1

⁽⁵⁾ EYVL N:o L 103, 25.4.1979, s. 1. Direktiivi sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna direktiivillä 91/244/ETY (EYVL N:o L 115, 8.5.1991, s. 41).

▼B

kullakin osoitetulla alueella olisi pantava täytäntöön tarvittavat toimenpiteet, jotka tähtäävät tarkoitettuihin suojelutavoitteisiin,

jäsenvaltiot tekevät ehdotuksen erityisten suojelutoimien alueiksi soveltuvista alueista, mutta on kuitenkin säädettävä menettelystä, jolla poikkeustapauksissa voidaan suojelualueeksi osoittaa sellainen alue, jota jäsenvaltio ei ole ehdottanut, mutta jota yhteisö pitää olennaisen tärkeänä joko ensisijaisesti suojeltavan luontotyyppin tai lajin säilymisen tai eloonjäämisen kannalta,

suunnitelmat tai ohjelmat, joilla voidaan vaikuttaa merkittävästi suojelualueeksi osoitetun tai myöhemmin osoitettavan alueen suojeluun, on arvioitava asianmukaisella tavalla,

yhteisön tärkeinä pitämien ensisijaisesti suojeltavien luontotyyppien ja lajien suojelua suosivien toimenpiteiden toteuttaminen on kaikkien jäsenvaltioiden yhteisellä vastuulla; tämä voi kuitenkin muodostaa joillekin jäsenvaltioille liian suuren taloudellisen taakan, kun otetaan huomioon se, että nämä luontotyyppit ja lajit ovat jakaantuneet yhteisössä epätasaisesti sekä se, että saastuttaja maksaa -periaatetta voidaan soveltaa ainoastaan rajoitetusti luonnonsuojelua koskevassa erityistapauksessa,

tämän vuoksi on sovittu, että tässä poikkeustapauksessa olisi säädettävä yhteisrahoituksesta käytössä olevien varojen rajoissa yhteisön päätösten mukaisesti,

maankäytön suunnittelun ja kehittämissä politiikan olisi kannustettava sellaisten maiseman piirteiden hoitoa, jotka ovat merkittäviä luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston kannalta,

tässä direktiivissä tarkoitettujen luontotyyppien ja lajien suojelun tasoa koskeva seurantajärjestelmä olisi toteutettava,

direktiivin 79/409/ETY täydentämiseksi olisi säädettävä tiettyjen eläin- ja kasvilajien yleisestä suojelujärjestelmästä; olisi säädettävä tiettyjä lajeja koskevista hoitotoimenpiteistä, jos niiden suojelun taso sitä edellyttää, mukaan lukien tiettyjen pyydystämistä ja tappamista koskevien menetelmien kieltäminen samalla kun säädetään myös tietyin edellytyksin myönnettävästä poikkeusmahdollisuudesta,

komissio laatii säännöllisin väliajoin jäsenvaltioiden sille antamiin tietoihin perustuvan yhteenvetoselvityksen tämän direktiivin mukaisesti toteutettujen kansallisten säädösten soveltamisesta tämän direktiivin käyttöönoton seurauksien varmistamiseksi,

tieteellisen ja teknisen tietämyksen parantaminen on välttämätöntä tämän direktiivin täytäntöönpanemiseksi ja tämän vuoksi olisi kannustettava tarvittavaa tutkimusta ja tieteellistä työtä,

tekniikan ja tieteen kehityksen vuoksi on tarpeen mahdollistaa liitteiden mukauttaminen siihen; olisi säädettävä menettelystä, jolla neuvosto muuttaa näitä liitteitä,

on perustettava sääntelykomitea, joka avustaa komissiota tämän direktiivin täytäntöönpanossa, erityisesti yhteisön yhteisrahoituksesta päätettäessä,

olisi säädettävä täydentävistä toimenpiteistä, joilla säännellään tiettyjen luontaisten eläin- ja kasvilajien uudelleenistuttamista ja epäluontaisten lajien mahdollista istuttamista, ja

tämän direktiivin tavoitteisiin liittyvä koulutus ja yleinen tiedottaminen ovat välttämättömiä sen tehokkaan täytäntöönpanon varmistamiseksi,

▼B

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

Määritelmät*1 artikla*

Tässä direktiivissä tarkoitetaan:

- a) ”*suojelulla*” toimenpidekokonaisuutta, jota luontotyyppien ja luonnonvaraisten eläin- ja -kasvikantojen suotuisan suojelun tason säilyttäminen tai ennalleen saattaminen e ja i kohdan merkityksessä edellyttää;
- b) ”*luontotyypeillä*” maa- ja vesialueita, joita luonnehtivat maantieteelliset, abioottiset ja bioottiset ominaisuudet ja jotka ovat joko luonnontilaisia tai puolittain luonnontilaisia;
- c) ”*yhteisön tärkeinä pitämällä luontotyypeillä*” niitä 2 artiklassa tarkoitetuista alueista:
  - i) jotka ovat uhanalaisia niiden luontaisella levinneisyysalueella
tai
  - ii) joiden luontainen levinneisyysalue on pieni niiden taantumisen tai luontaisesti rajoittuneen alueen vuoksi
tai
  - iii) joissa on edustavia esimerkkejä yhden tai useamman seuraavan yhdeksän luonnonmaantieteellisen alueen luonteenomaisista ominaisuuksista: alppivyöhyke, Atlantin vyöhyke, Mustanmeren vyöhyke, boreaalinen vyöhyke, mannervyöhyke, Makaronesian vyöhyke, Välimeren vyöhyke, Pannonian vyöhyke ja arovyöhyke.;

▼M3**▼B**

Nämä luontotyypit luetellaan tai ne voidaan luetella liitteessä I;

- d) ”*ensisijaisesti suojeltavilla luontotyypeillä*” luontotyyppiä, jotka ovat uhanalaisia ja jotka esiintyvät 2 artiklassa tarkoitetulla alueella, ja joiden suojelusta yhteisö on erityisvastuussa, kun otetaan huomioon niiden luontaisen levinneisyysalueen osuus jäsenvaltion 2 artiklassa tarkoitetusta alueesta. Nämä ensisijaisesti suojeltavat luontotyypit on merkitty liitteessä I tähdellä(*);
- e) ”*luontotyypin suojelun tasolla*” eri tekijöiden yhteisvaikutusta, joka koskee luontotyyppiä ja sillä luonteenomaisia lajeja ja joka voi vaikuttaa alueen luontaiseen levinneisyyteen, rakenteeseen ja toimintoihin pitkällä aikavälillä sekä sille luonteenomaisten lajien eloonjäämiseen pitkällä aikavälillä, 2 artiklassa tarkoitetulla alueella.

Luontotyypin ”suojelun taso” katsotaan ”suotuisaksi” jos:

- sen luontainen levinneisyys sekä alueet, joilla sitä esiintyy tällä alueella ovat vakaita tai laajenemassa
ja
- erityinen rakenne ja erityiset toiminnot, jotka ovat tarpeen sen säilyttämiseksi pitkällä aikavälillä, ovat olemassa ja säilyvät todennäköisesti ennakoitavissa olevassa tulevaisuudessa
ja
- alueelle luonteenomaisten lajien suojelun taso on suotuisa i kohdassa tarkoitetulla tavalla;

▼B

- f) ”*lajin elinympäristöllä*” erityisten abioottisten ja bioottisten tekijöiden avulla määriteltyä ympäristöä, jossa laji elää jossakin elinkaarensa vaiheessa;
- g) ”*yhteisön tärkeinä pitämällä lajeilla*” niitä lajeja, jotka ovat 2 artiklassa tarkoitetulla alueella:
- i) uhanalaisia, lukuun ottamatta niitä lajeja, joiden luontainen levinneisyys tällä alueella on rajallinen ja jotka eivät ole uhanalaisia tai vaaraantuneita läntisellä palearktisella alueella,
tai
  - ii) vaarassa, eli niiden siirtyminen uhanalaisten lajien ryhmään on todennäköistä lähitulevaisuudessa, jos uhan aiheuttaneet tekijät pysyvät ennallaan,
tai
  - iii) harvinaisia, eli niiden kannat ovat pieniä ja, vaikka ne eivät olisikaan tällä hetkellä uhanalaisia tai vaaraantuneita, ne saattavat tulla sellaisiksi. Näitä lajeja on rajoitetuilla maantieteellisillä alueilla tai ne ovat levinneet hajanaisesti suuremmalle alueelle,
tai
  - iv) paikallisia ja vaativat erityishuomiota elinympäristönsä erityisluonteen vuoksi ja/tai sellaisten mahdollisten seurausten vuoksi, joita niiden hyödyntämisellä voi olla niiden suojelun tasolle.

Nämä lajit luetellaan tai ne voidaan luetella liitteessä II ja/tai liitteessä IV tai V;

- h) ”*ensisijaisesti suojeltavilla lajeilla*” g alakohdan i alakohdassa tarkoitettuja lajeja, joiden suojelusta yhteisö on erityisvastuussa, kun otetaan huomioon niiden luontaisen levinneisyysalueen sen osuuden merkitys, joka kuuluu 2 artiklassa tarkoitettuun alueeseen. Nämä ensisijaisesti suojeltavat lajit on merkitty liitteessä II tähdellä(*);
- i) ”*lajin suojelun tasolla*” eri tekijöiden yhteisvaikutusta, joka voi vaikuttaa lajin kantojen levinneisyyteen ja lukuisuuteen pitkällä aikavälillä 2 artiklassa tarkoitetulla alueella;
- ”Suojelun taso” katsotaan ”suotuisaksi” kun:
- kyseisen lajin kannan kehittymistä koskevat tiedot osoittavat, että tämä laji pystyy pitkällä aikavälillä selviytymään luonnollisten elinympäristöjensä elinkelpoisena osana,
ja
  - lajin luontainen levinneisyysalue ei pienene eikä ole vaarassa pienentyä ennakoitavissa olevassa tulevaisuudessa,
ja
  - lajin kantojen pitkäaikaiseksi säilymiseksi on ja tulee todennäköisesti olemaan riittävän laaja elinympäristö;
- j) ”*alueella*” maantieteellisesti määriteltyä aluetta, joka on selvästi rajattu;
- k) ”*yhteisön tärkeänä pitämällä alueella*” aluetta, joka luonnonmaantieteellisellä alueella tai alueilla, joihin se kuuluu, edistää merkittävästi liitteessä I olevan luontotyypin tai liitteessä II olevan lajin suotuisan suojelun tason säilyttämistä tai ennalleen saattamista ja joka voi myös edistää merkittävästi 3 artiklassa tarkoitetun ”Natura 2000:n” yhtenäisyyttä, ja/tai edistää osaltaan merkittävästi luonnon monimuotoisuuden säilyttämistä kyseisellä luonnonmaantieteellisellä alueella tai alueilla.

Laajoilla alueilla elävien eläinlajien osalta yhteisön tärkeänä pitämät alueet vastaavat näiden lajien luontaisella levinneisyysalueella paik-

▼B

- koja, joissa on lajien elämälle ja lisääntymiselle välttämättömät fyysiset tai biologiset tekijät;
- l) ”erityisten suojelutoimien alueella” jäsenvaltioiden lainsäädännöllisellä, hallinnollisella ja/tai sopimusoikeudellisella toimenpiteellä osoittamaa yhteisön tärkeänä pitämää aluetta, joilla sovelletaan niiden luontotyyppien ja/tai niiden lajien kantojen, joille alue on osoitettu, suotuisan suojelun tason säilyttämistä tai ennalleen saattamista koskevia tarvittavia suojelutoimenpiteitä;
- m) ”yksilöllä” kaikkia liitteessä IV ja liitteessä V lueteltuja eläviä tai kuolleita eläin- ja kasvilajeja, niiden osia tai näistä lajeista valmistettuja tuotteita sekä kaikkia muita tavaroita, jotka mukana seuraavan asiakirjan, pakkauksen, merkin tai nimilapun tai muiden seikkojen perusteella näyttävät olevan näiden eläin- tai kasvilajien osia tai näistä eläin- tai kasvilajeista valmistettuja tuotteita;
- n) ”komitealla” 20 artiklan mukaisesti perustettua komiteaa.

2 artikla

1 Tämän direktiivin tavoitteena on edistää luonnon monimuotoisuuden säilymistä suojelemalla luontotyyppejä ja luonnonvaraista eläimistöä ja kasvistoa jäsenvaltioiden sillä Euroopassa olevalla alueella, jossa perustamissopimusta sovelletaan.

2 Tämän direktiivin mukaisesti toteutetuilla toimenpiteillä pyritään varmistamaan yhteisön tärkeänä pitämien luontotyyppien ja luonnonvaraisen eläin- ja kasvilajien suotuisan suojelun tason säilyttäminen tai sen ennalleen saattaminen.

3 Tämän direktiivin mukaisesti toteutetuilla toimenpiteillä otetaan huomioon taloudelliset, sosiaaliset ja sivistykselliset vaatimukset sekä alueelliset ja paikalliset erityispiirteet.

Luontotyyppien ja lajien elinympäristöjen suojelu*3 artikla*

1 Perustetaan erityisten suojelutoimien alueiden yhtenäinen euroopalainen ekologinen verkosto, ”Natura 2000”. Tämän verkoston avulla, joka koostuu alueista, joilla on liitteessä I lueteltuja luontotyyppejä ja liitteessä II lueteltujen lajien elinympäristöjä, on varmistettava kyseisten luontotyyppien ja lajien elinympäristöjen suotuisan suojelun tason säilyttäminen tai tarvittaessa ennalleen saattaminen niiden luontaisella levinneisyysalueella.

Natura 2000 -verkostoon kuuluvat myös jäsenvaltioiden direktiivin 79/409/ETY säännösten mukaisesti luokittelemat ►**C1** erityiset suojelalueet. ◀

2 Kunkin jäsenvaltion on edistettävä Natura 2000:n aikaansaamista siinä suhteessa kuin sen alueella esiintyy 1 kohdassa tarkoitettuja luontotyyppejä ja lajien elinympäristöjä. Jäsenvaltion on tätä varten osoitettava 4 artiklan mukaisesti alueita erityisten suojelutoimien alueiksi ottaen huomioon 1 kohdassa tarkoitettut tavoitteet.

3 Jäsenvaltioiden on, missä ne katsovat tarpeellisiksi, pyrittävä parantamaan Natura 2000:n ekologista yhtenäisyyttä säilyttämällä ja tarvittaessa kehittämällä 10 artiklassa mainittuja maiseman piirteitä, jotka ovat erityisen merkittäviä luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston kannalta.

▼B*4 artikla*

1 Jokaisen jäsenvaltion on laadittava liitteessä III (1 vaihe) vahvistettujen perusteiden ja asianmukaisen tieteellisen tietämyksen perusteella luettelo alueista, josta ilmenee, mitä liitteen I luontotyyppiä ja liitteen II luontaisia lajeja sen kansallisella alueella olevilla alueilla on. Laajoilla alueilla elävien eläinlajien osalta nämä alueet vastaavat näiden lajien luontaisella levinneisyysalueella paikkoja, joissa on niiden elämälle ja lisääntymiselle välttämättömät fyysiset tai biologiset tekijät. Laajoilla alueilla elävien vesieläinlajien osalta näitä alueita koskeva luettelo laaditaan ainoastaan, jos voidaan selvästi määrittää alue, jossa on niiden elämälle ja lisääntymiselle välttämättömät fyysiset ja biologiset tekijät. Jäsenvaltioiden on tarvittaessa ehdotettava tämän luettelon mukauttamista 11 artiklassa tarkoitetun seurannan tuloksiin.

Luettelo on toimitettava komissiolle kolmen vuoden kuluessa tämän direktiivin tiedoksiantamisesta yhdessä kutakin aluetta koskevien tietojen kanssa. Näihin tietoihin kuuluu alueen kartta, nimi, sijainti ja laajuus sekä liitteessä III (1 vaihe) eriteltyjen perusteiden soveltamisesta saadut tiedot, ja ne on toimitettava lomakkeella, jonka komissio on valmistellut 21 artiklassa tarkoitetun menettelyn mukaisesti.

2 Komissio laatii yhteisymmärryksessä kunkin jäsenvaltion kanssa ja niiden esittämien luetteloiden pohjalta liitteessä III (2 vaihe) vahvistettujen perusteiden mukaan kaikkien 1 artiklan c alakohdan iii alakohdassa mainittujen niiden luonnonmaantieteellisen alueen osalta ja 2 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun aluekokonaisuuden osalta luonnoksen yhteisön tärkeinä pitämien alueiden luetteloksi, josta ilmenevät alueet, joilla on yksi tai useampia ensisijaisesti suojeltavia luontotyyppiä tai yksi tai useampia ensisijaisesti suojeltavia lajeja.

Jäsenvaltiot, joiden ilmoittamat yhden tai useampia ensisijaisesti suojeltavia luontotyyppiä tai lajeja sisältävät alueet käsittävät yli 5 prosenttia sen alueesta, voivat yhteisymmärryksessä komission kanssa pyytää, että liitteessä III (2 vaihe) lueteltuja perusteita sovelletaan joustavammin niiden alueella olevien, yhteisön tärkeinä pitämien alueiden verkostoa valittaessa.

▼C2

Komissio hyväksyy 21 artiklassa tarkoitettua menettelyä noudattaen luettelon valituista yhteisön tärkeänä pitämistä alueista ja osoittaa alueista ne, joilla on yksi tai useampia ensisijaisesti suojeltavia luontotyyppiä taikka yksi tai useampia ensisijaisesti suojeltavia alueita.

▼B

3 Edellä 2 kohdassa mainittu luettelo laaditaan kuuden vuoden kuluessa tämän direktiivin tiedoksiantamisesta.

5 Kun alue on merkitty 2 kohdan kolmannessa alakohdassa tarkoitettuun luetteloon, sitä koskevat 6 artiklan 2, 3 ja 4 kohdan säännökset.

5 artikla

1 Jos komissio toteaa poikkeustapauksessa, että 4 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu kansallisesta luettelosta puuttuu alue, jolla on ensisijaisesti suojeltava luontotyyppi tai laji ja joka asian kannalta merkityksellisen ja luotettavan tieteellisen tietämyksen perusteella vaikuttaa välttämättömältä tämän ensisijaisesti suojeltavan luontotyypin säilymiselle tai ensisijaisesti suojeltavan lajin eloonjäämiselle, jäsenvaltio ja komissio aloittavat kahdensivälisen neuvottelumenettelyn käyttämiensä tieteellisten tietojen vertaamiseksi.

2 Jos erimielisyyttä ei ole ratkaistu neuvotteluajana, joka on enintään kuusi kuukautta, komissio toimittaa neuvostolle ehdotuksen alueen valitsemisesta yhteisön tärkeänä pitämäksi alueeksi.

3 Neuvosto päättää asiasta yksimielisesti kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun asia on pantu neuvostossa vireille.

▼B

4 Neuvotteluajana ja neuvoston päätöstä odottaessa kyseistä aluetta koskevat 6 artiklan 2 kohdan säännökset.

6 artikla

1 Jäsenvaltioiden on toteutettava erityisten suojelutoimien alueilla tarvittavat suojelutoimenpiteet ja laadittava tarvittaessa tarkoituksenmukaisia käyttösuunnitelmia, jotka koskevat erityisesti näitä alueita tai jotka sisältyvät muihin kehityssuunnitelmiin, sekä tarpeellisia lainsäädännöllisiä, hallinnollisia tai sopimusoikeudellisia toimenpiteitä, jotka vastaavat liitteen I luontotyyppien ja liitteessä II esitettyjen lajien ekologistia vaatimuksia alueilla.

2 Jäsenvaltioiden on toteutettava erityisten suojelutoimien alueilla tarpeellisia toimenpiteitä luontotyyppien ja lajien elinympäristöjen heikentymisen sekä niitä lajeja koskevien häiriöiden estämiseksi, joita varuten alueet on osoitettu, siinä määrin kuin nämä häiriöt saattaisivat vaikuttaa merkittävästi tämän direktiivin tavoitteisiin.

3 Kaikki suunnitelmat tai hankkeet, jotka eivät liity suoranaisesti alueen käyttöön tai ole sen kannalta tarpeellisia, ►C1 mutta ovat omiaan vaikuttamaan tähän alueeseen ◄ merkittävästi joko erikseen tai yhdessä muiden suunnitelmien tai hankkeiden kanssa, on arvioitava asianmukaisesti sen kannalta, miten ne vaikuttavat alueen suojelutavoitteisiin. Alueelle aiheutuvien vaikutusten arvioinnista tehtyjen johtopäätösten perusteella ja jollei 4 kohdan säännöksistä muuta johdu, toimivaltaiset kansalliset viranomaiset antavat hyväksyntänsä tälle suunnitelmalle tai hankkeelle vasta varmistuttuaan siitä, että suunnitelma tai hanke ei vaikuta kyseisen alueen koskemattomuuteen, ja kuultuaan tarvittaessa kansalaisia.

4 Jos suunnitelma tai hanke on alueelle aiheutuvien vaikutusten arvioinnin kielteisestä tuloksesta huolimatta ja vaihtoehtoisten ratkaisujen puuttuessa kuitenkin toteutettava erittäin tärkeän yleisen edun kannalta pakottavista syistä, mukaan lukien sosiaaliset tai taloudelliset syyt, jäsenvaltion on toteutettava kaikki tarvittavat korvaavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että Natura 2000:n yleinen kokonaisuus säilyy yhtenäisenä. Jäsenvaltion on ilmoitettava komissiolle toteutetut korvaavat toimenpiteet.

Jos kyseisellä alueella on ensisijaisesti suojeltava luontotyyppi ja/tai laji, ainoat kysymykseen tulevat näkökohdat ovat sellaisia, jotka liittyvät ihmisen terveyteen tai yleiseen turvallisuuteen tai ensisijaisen tärkeisiin suotuisiin vaikutuksiin ympäristöön taikka, komission lausunnon mukaan, muihin erittäin tärkeän yleisen edun kannalta pakottaviin syihin.

7 artikla

Tämän direktiivin 6 artiklan 2, 3 ja 4 kohdasta aiheutuvat velvoitteet korvaavat direktiivin 79/409/ETY 4 artiklan 4 kohdan ensimmäisestä lauseesta aiheutuvat velvoitteet, kun on kyse 4 artiklan 1 kohdan mukaisesti suojeltavaksi luokitelluista alueista tai vastaavasti kyseisen direktiivin 4 artiklan 2 kohdan mukaisesti tunnustetuista alueista tämän direktiivin voimaantulopäivästä alkaen tai jäsenvaltion direktiivin 79/409/ETY mukaisesti tekemän suojeluluokittelun tai tunnustamisen päivämäärästä alkaen, jos viimeksi mainittu päivämäärä on myöhempi.

8 artikla

1 Samalla kun jäsenvaltiot toimittavat komissiolle ehdotuksensa alueista, jotka voidaan osoittaa ensisijaisesti suojeltavia luontotyypejä ja/ tai lajeja käsittäviksi erityisten suojelutoimien alueiksi, ne toimittavat komissiolle tarpeen mukaan arvionsa yhteisön yhteisrahoituksesta, jota ne pitävät tarpeellisenä, jotta ne voivat täyttää niille 6 artiklan 1 kohdasta aiheutuvat velvoitteet.

▼B

2 Komissio määrittelee yhteisymmärryksessä kunkin jäsenvaltion kanssa niillä yhteisölle merkittävillä alueilla, joille on haettu yhteisrahoitusta, tarvittavat toimenpiteet ensisijaisesti suojeltavien luontotyyppien ja lajien suotuisan suojelun tason säilyttämiseksi tai ennalleen saattamiseksi sekä näiden toimenpiteiden edellyttämät kokonaiskustannukset.

3 Komissio arvioi yhteisymmärryksessä kyseisen jäsenvaltion kanssa rahoitustarpeen — mukaan lukien yhteisrahoituksen tarpeen — 2 kohdassa tarkoitettujen toimenpiteiden täytäntöönpanemiseksi ja ottaa muun ohessa huomioon ensisijaisesti suojeltavien luontotyyppien ja/tai lajien keskittymisen tämän jäsenvaltion alueelle ja kullekin jäsenvaltiolle vaadituista toimenpiteistä aiheutuvan taakan.

4 Edellä 2 ja 3 kohdassa tarkoitetun arvioinnin mukaisesti ja ottaen huomioon asiaan vaikuttavien yhteisöjärjestelyjen mukaan käytettävissä olevat rahoituslähteet komissio hyväksyy 21 artiklassa säädettyä menettelyä noudattaen toimintasuunnitelman sisältäen hankkeiden toteuttamisjärjestyksen yhteisrahoitusta edellyttävien sellaisten toimenpiteiden toteuttamisesta, jotka on toteutettava, kun alue on muodostettu 4 artiklan 4 kohdan mukaisesti.

5 Toimenpiteet, joita ei ole riittävien varojen puuttuessa toteutettu toimintaohjelmassa sekä toimenpiteet, jotka kuuluvat toimintaohjelmaan, mutta jotka eivät ole saaneet tarvittavaa yhteisrahoitusta tai jotka ovat saaneet sitä ainoastaan osittain, käsitellään uudelleen 21 artiklassa säädettyä menettelyä noudattaen joka toinen vuosi toimintaohjelman tarkastelun yhteydessä, ja jäsenvaltiot voivat lykätä toimenpiteitä, kunnes niitä käsitellään uudelleen. Tässä käsittelyssä otetaan tarvittaessa huomioon kyseisen alueen uusi tilanne.

6 Alueilla, joilla lykätään yhteisrahoituksesta riippuvaisia toimenpiteitä, jäsenvaltioiden on pidättäydyttävä kaikista uusista toimenpiteistä, jotka saattavat aiheuttaa näiden alueiden huononemisen.

9 artikla

Komissio arvioi säännöllisesti 21 artiklassa säädettyä menettelyä noudattaen, miten Natura 2000 edistää 2 ja 3 artiklassa tarkoitettujen tavoitteiden toteutumista. Erityisten suojelutoimien alue voidaan tällöin poistaa verkostosta, jos luonnollinen kehitys 11 artiklassa säädetyn seurannan mukaisesti sitä edellyttää.

10 artikla

Jäsenvaltioiden on, siinä määrin kuin ne katsovat sen tarpeelliseksi, edistettävä maankäytön suunnittelussa ja kehittämissä politiikassa, erityisesti Natura 2000 -verkoston ekologista yhtenäisyyttä silmällä pitäen, luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston kannalta erityisen merkittävien maiseman piirteiden huomioon ottamista.

Näihin tekijöihin kuuluvat ne, jotka ovat pituussuuntaisen ja jatkuvan rakenteensa (kuten joet penkereineen ja perinteiset tilusten rajamerkin-täjäjärjestelmät) vuoksi tai levähdyspaikkoina (kuten lammet tai metsiköt) olennaisia luonnonvaraisten lajien muutolle, maantieteelliselle leviämiselle ja geneettiselle vaihdannalle.

11 artikla

Jäsenvaltiot huolehtivat 2 artiklassa tarkoitettujen luontotyyppien ja lajien suojelun tason seurannasta ottaen erityisesti huomioon ensisijaisesti suojeltavat luontotyypit ja lajit.

Lajien suojelu

12 artikla

1 Jäsenvaltioiden on toteutettava tarpeelliset toimenpiteet liitteessä IV olevassa a kohdassa olevia eläinlajeja koskevan tiukan suojelujärjestelmän käyttöönottamiseksi niiden luontaisella levinneisyysalueella ja kiellettävä:

- a) kaikki näiden lajien yksilöitä koskeva tahallinen pyydystäminen tai tappaminen luonnossa;
- b) näiden lajien tahallinen häiritseminen erityisesti niiden lisääntymis-, jälkeläistenhoito-, talvehtimis- ja muuttoaikana;
- c) tahallinen munien hävittäminen tai ottaminen luonnosta;
- d) lisääntymis- tai levähdyspaikkojen heikentäminen ja hävittäminen.

2 Jäsenvaltioiden on kiellettävä näiden lajien luonnosta otettujen yksilöiden hallussapito, kuljetus, kaupan pitäminen tai vaihtaminen ja tarjoaminen myytäväksi tai vaihdettavaksi, lukuun ottamatta niitä yksilöitä, jotka on otettu laillisesti ennen tämän direktiivin täytäntöönpanoa.

3 Edellä 1 kohdan a ja b alakohdassa sekä 2 kohdassa tarkoitettuja kieltoja sovelletaan tässä artiklassa tarkoitettujen eläinten kaikkiin elämänvaiheisiin.

4 Jäsenvaltioiden on otettava käyttöön liitteessä IV olevassa a alakohdassa lueteltujen eläinlajien tahatonta pyydystämistä ja tappamista koskeva tarkkailujärjestelmä. Jäsenvaltioiden on saatujen tietojen perusteella suoritettava uusia tutkimuksia tai toteutettava tarvittavia suojelutoimenpiteitä sen varmistamiseksi, että tahattomalla pyydystämisellä tai tappamisella ei ole merkittävää kielteistä vaikutusta kyseisiin lajeihin.

13 artikla

1 Jäsenvaltioiden on toteutettava tarpeelliset toimenpiteet liitteessä IV olevassa b kohdassa olevia kasvilajeja koskevan tiukan suojelujärjestelmän käyttöönottamiseksi ja kiellettävä:

- a) näiden kasvien tahallinen poimiminen, kerääminen, leikkaaminen, irtikiskominen tai hävittäminen luonnosta niiden luontaisella levinneisyysalueella;
- b) kyseisten lajien luonnosta otettujen yksilöiden hallussapito, kuljetus, kaupan pitäminen tai vaihtaminen ja tarjoaminen myytäväksi tai vaihdettavaksi, lukuun ottamatta niitä yksilöitä, jotka on otettu laillisesti ennen tämän direktiivin täytäntöönpanoa.

2 Edellä 1 kohdan a ja b alakohdassa tarkoitettuja kieltoja sovelletaan tässä artiklassa tarkoitettujen kasvien kaikkiin elämänvaiheisiin.

14 artikla

1 Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet, jotta liitteessä V olevien luonnonvaraisten eläin- ja -kasvilajien yksilöiden ottaminen luonnosta sekä niiden hyödyntäminen eivät ole ristiriidassa niiden suotuisan suojelun tason säilyttämisen kanssa, jos jäsenvaltiot katsovat sen tarpeelliseksi 11 artiklassa säädetyn seurannan perusteella.

2 Jos tällaiset toimenpiteet katsotaan tarpeellisiksi, niihin on kuuluttava 11 artiklassa säädetyn seurannan jatkaminen. Niihin voi lisäksi kuulua erityisesti:

- määräyksiä, jotka koskevat pääsyä tietyille alueille,
- lajien yksilöiden luonnosta ottamista ja tiettyjen kantojen hyödyntämistä koskeva väliaikainen tai paikallinen kieltäminen,

▼B

- yksilöiden ottamista koskevien aikojen ja/tai menetelmien sääntely,
- yksilöitä pyydetessä niiden kantojen suojelun huomioon ottavien metsästys- ja kalastussääntöjen soveltaminen,
- yksilöiden ottamista koskeva lupajärjestelmä tai kiintiöt,
- yksilöiden myyntitarkoituksessa tapahtuvan ostamisen, myymisen, myyntiin tarjoamisen, hallussapidon tai kuljettamisen sääntely,
- eläinlajien kasvattaminen vankeudessa sekä kasvilajien keinotekoinen lisääminen tarkoin valvotuissa oloissa yksilöiden luonnosta ottamisen vähentämiseksi,
- toteutettujen toimenpiteiden vaikutusten arviointi.

15 artikla

Liitteessä V olevassa a kohdassa lueteltujen luonnonvaraisia eläinlajeja pyydystettäessä tai tapettaessa sekä sovellettaessa 16 artiklan mukaisesti poikkeuksia liitteessä IV olevassa a kohdassa lueteltujen lajien luonnosta ottamiseen, pyydystämiseen tai tappamiseen, jäsenvaltioiden on kieltävä kaikkien valikoimattomien keinojen käyttö, jotka saattavat aiheuttaa lajin kantojen paikallisen häviämisen tai merkittävää häiriötä niille ja erityisesti:

- a) liitteessä VI olevassa a kohdassa lueteltujen pyydystämisen- ja tappamiskeinojen käyttäminen;
- b) liitteessä VI olevassa b kohdassa mainituista kuljetusvälineistä tapahtuva pyydystäminen ja tappaminen.

16 artikla

1 Jollei muuta tyydyttävää ratkaisua ole ja jollei poikkeus haittaa kyseisten lajien kantojen suotuisan suojelun tason säilyttämistä niiden luontaisella levinneisyysalueella, jäsenvaltiot voivat poiketa 12, 13 ja 14 artiklan ja 15 artiklan a ja b alakohdan säännöksistä:

- a) luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston suojelemiseksi ja luontotyyppien säilyttämiseksi;
- b) erityisen merkittävien vahinkojen ehkäisemiseksi, jotka koskevat viljelmiä, karjankasvatusta, metsiä, kalataloutta sekä vesistöjä ja muuta omaisuutta;
- c) kansanterveyttä ja yleistä turvallisuutta koskevista tai muista erittäin tärkeän yleisen edun kannalta pakottavista syistä, mukaan lukien sosiaaliset ja taloudelliset syyt, sekä jos poikkeamisesta on ensisijaisen merkittävää hyötyä ympäristölle;
- d) näiden lajien tutkimus- ja koulutus-, uudelleensijoittamis- ja uudelleennistuttamis-tarkoituksessa ja näiden tarkoitusten kannalta tarvittavien lisääntymistoimenpiteiden vuoksi, mukaan lukien kasvien keinotekoinen lisääminen;
- e) salliakseen tarkoin valvotuissa oloissa valikoiden ja rajoitetusti tiettyjen liitteessä IV olevien lajien yksilöiden ottamisen ja hallussapidon kansallisten toimivaltaisten viranomaisten määrittelemissä rajoissa.

2 Jäsenvaltioiden on toimitettava komissiolle kahden vuoden välein komitean laatiman mallin mukainen kertomus 1 kohdan mukaisesti täytäntöönpannuista poikkeuksista. Komissio antaa lausuntonsa näistä poikkeuksista viimeistään kahden kuukauden kuluessa kertomuksen vastaanottamisesta ja ilmoittaa siitä komitealle.

3 Kertomuksissa on selvitettävä:

▼B

- a) lajit, joita poikkeukset koskevat ja poikkeuksen syy, mukaan lukien vaaran luonne, sekä ilmoittaen tarvittaessa hylätyt vaihtoehtoiset ratkaisut ja käytetyt tieteelliset tiedot;
- b) eläinlajien pyydystämisessä tai tappamisessa sallitut keinot, välineet tai menetelmät ja syyt niiden käyttämiseen;
- c) olosuhteet ajan ja paikan suhteen, joissa nämä poikkeukset on myönnetty;
- d) viranomainen, joka on valtuutettu ilmoittamaan ja tarkastamaan, että vaaditut edellytykset täytetään, ja päättämään, mitä keinoja, välineitä ja menetelmiä voidaan käyttää, millä rajoituksilla ja minkä laitoksen toimesta, sekä ketkä henkilöt ovat vastuussa niiden toimeenpanemisesta;
- e) käytetyt valvontatoimenpiteet ja saadut tulokset.

Tiedonannot*17 artikla*

1 Jäsenvaltioiden on laadittava kertomus tämän direktiivin säännösten soveltamisesta joka kuudes vuosi 23 artiklassa säädetyn määräajan päättymisestä. Tähän kertomukseen on sisällyttävä erityisesti tiedot, jotka koskevat 6 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja suojelutoimenpiteitä, sekä arvio näiden toimenpiteiden vaikutuksista liitteessä I olevien luontotyyppien ja liitteessä II olevien lajien suojelun tasoon, ja 11 artiklassa tarkoitettujen seurannan tärkeimmät tulokset. Tämä komitean laatiman mallin mukainen kertomus on toimitettava komissiolle ja asetettava yleisön saataville.

2 Komissio laatii yhteenvedokertomuksen 1 kohdassa tarkoitettujen kertomusten perusteella. Tässä kertomuksessa on asianmukainen arvio toteutuneesta kehityksestä ja erityisesti siitä, miten Natura 2000 on edistänyt 3 artiklassa asetettujen tavoitteiden toteutumista. Jäsenvaltioiden toimittamia tietoja koskevan kertomuksen osan luonnos saatetaan kyseisen jäsenvaltion viranomaisten tarkastettavaksi. Komissio julkaisee lopullisen kertomuksen saatettuaan sen ensin komitean tarkastettavaksi kahden vuoden kuluessa 1 kohdassa tarkoitettujen kertomusten vastaanottamisesta ja toimittaa sen jäsenvaltioille, Euroopan parlamentille, neuvostolle ja talous- ja sosiaalikomitealle.

3 Jäsenvaltiot voivat merkitä tämän direktiivin mukaisesti osoitetut alueet komitean tätä tarkoitusta varten suunnittelemissa yhteisön merkintätäuluilla.

Tutkimus*18 artikla*

1 Jäsenvaltiot ja komissio kannustavat 2 artiklassa ilmaistujen tavoitteiden ja 11 artiklassa tarkoitettujen velvoitteiden kannalta tarvittavaa tieteellistä tutkimustyötä. Ne vaihtavat tietoja, jotta jäsenvaltioiden ja yhteisön tasolla toteutettu tutkimus voidaan yhteensovittaa moitteettomasti.

2 Erityistä huomiota kiinnitetään 4 ja 10 artiklan täytäntöönpanon kannalta tarpeelliseen tieteelliseen työhön ja jäsenvaltioiden rajat ylittävää yhteistyötä tutkimuksen alalla kannustetaan.

▼B**Liitteiden muuttamismenettely***19 artikla*

Neuvosto vahvistaa määränemmistöllä komission ehdotuksesta tarpeelliset muutokset liitteiden I, II, III, V ja VI mukauttamiseksi tekniikan ja tieteen kehitykseen.

Neuvosto vahvistaa yksimielisesti komission ehdotuksesta tarpeelliset muutokset tämän direktiivin liitteen IV mukauttamiseksi tekniikan ja tieteen kehitykseen.

Komitea**▼M2***20 artikla*

Komissiota avustaa komitea.

21 artikla

1. Jos tähän artiklaan viitataan, sovelletaan päätöksen 1999/468/EY ⁽¹⁾ 5 ja 7 artiklassa säädettyä menettelyä ottaen huomioon mainitun päätöksen 8 artiklan säännökset.

Päätöksen 1999/468/EY 5 artiklan 6 kohdassa tarkoitettu määräaika vahvistetaan kolmeksi kuukaudeksi.

2. Komitea vahvistaa työjärjestyksensä.

▼B**Lisäsäännökset***22 artikla*

Jäsenvaltioiden on tämän direktiivin säännösten soveltamiseksi:

- a) tutkittava liitteessä IV olevien alueellaan luontaisten lajien uudelleenistutuksen mahdollisuus, jos tämä toimenpide on omiaan myötävaikuttamaan niiden suojeluun sillä edellytyksellä, että tutkimuksen perusteella, jossa myös muissa jäsenvaltioissa tai muualla saadut kokemukset otetaan huomioon, voidaan katsoa, että lajin uudelleenistuttaminen myötävaikuttaa tehokkaasti näiden lajien suotuisan suojelun tason ennalleen saattamiseen, ja toimenpide toteutetaan vasta yleisen kuulemisen jälkeen;
- b) varmistettava, että epäluontaisten lajin tahallinen istuttaminen niiden alueella säännellään siten, että se ei aiheuta haittaa luontotyypeille niiden luontaisella levinneisyysalueella eikä luontaiselle luonnonvaraiselle eläimistöille tai kasvistolle, ja jos se katsotaan tarpeelliseksi, kiellättävä tällainen istuttaminen. Arvioinnin tulokset on annettava komitealle tiedoksi;
- c) edistettävä koulutusta ja yleistä valistusta koskien tarvetta suojella luonnonvaraista eläimistöä ja kasvistoa ja säilyttää niiden elinympäristöjä sekä erilaisia luontotyyppjä.

⁽¹⁾ Neuvoston päätös 1999/468/EY, tehty 28 päivänä kesäkuuta 1999, menettelystä komissiolle siirrettyä täytäntöönpanovaltaa käytettäessä (EYVL L 184, 17.7.1999, s. 23).

▼B**Loppusäännökset***23 artikla*

1 Jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset voimaan kahden vuoden kuluessa sen tiedoksiantamisesta. Niiden on ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

2 Näissä jäsenvaltioiden antamissa säädöksissä on viitattava tähän direktiiviin tai niihin on liitettävä tällainen viittaus, kun ne virallisesti julkaistaan. Jäsenvaltioiden on säädettävä siitä, miten viittaukset tehdään.

3 Jäsenvaltioiden on toimitettava tässä direktiivissä tarkoitetuista kysymyksistä antamansa keskeiset kansalliset säädökset kirjallisina komissiolle.

24 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

▼ **M3***LIITE I***YHTEISÖN TÄRKEINÄ PITÄMÄT LUONTOTYYPIT, JOIDEN SUOJELEMISEKSI ON OSOITETTAVA ERITYISTEN SUOJELUTOIMIEN ALUEITA****Tulkinta**

Ohjeita luontotyyppien tulkinnasta annetaan julkaisussa ”Interpretation Manual of European Union Habitats”, joka on 20 artiklan mukaisen komitean (”habitaattikomitea”) hyväksymä ja Euroopan komission julkaisema. (1)

Koodit vastaavat Natura 2000 -koodeja.

Merkki ”*” tarkoittaa ensisijaisia luontotyypejä.

1. RANNIKON JA SUOLAMAIDEN LUONTOTYYPIT**11. Avomeri- ja vuorovesialueet**

- 1110 Vedenalaiset hiekkasärkät
- 1120 * * *Posidonia*-kasvustot (*Posidonium oceanicae*)
- 1130 Jokisuistot
- 1140 Muta- ja hiekkamatalikot, joita merivesi ei peitä laskuveden aikana
- 1150 * Rannikon laguunit
- 1160 Laajat matalat lahdet
- 1170 Riutat
- 1180 Kaasuvuotojen synnyttämät rakenteet matalissa vesissä

12. Rantakalliot ja kivikkorannat

- 1210 Rantavallien yksivuotinen kasvillisuus
- 1220 Kivikkoisten rantojen monivuotinen kasvillisuus
- 1230 Atlantin ja Itämeren rannikoiden kasvipeitteiset rantakalliot
- 1240 Välimeren rannikoiden kasvipeitteiset rantakalliot ja -törmät kotoperäisine *Limonium* spp. -lajeineen
- 1250 Makaronesian rannikoiden kasvipeitteiset rantatörmät kotoperäisine kasveineen

13. Atlanttiset ja manneralueen marskimaat ja suolaniityt

- 1310 *Salicornia* ja muut mudassa ja hiekassa elävät yksivuotiset kasvit
- 1320 *Spartina*-merenrantaniityt (*Spartinion maritimae*)
- 1330 Atlantin alueen suolaniityt (*Glauco-Puccinellietalia maritimae*)
- 1340 * Sisämaan suolaniityt

14. Mediterraanisen alueen ja termo-atlanttisen alueen marskimaat ja suolaniityt

- 1410 Mediterraanisen alueen suolaniityt (*Juncetalia maritimi*)
- 1420 Mediterraanisen ja termo-atlanttisen alueen suolamaan pensastot (*Sarcocornetea fruticosi*)
- 1430 Typpipitoiset suolamaan pensastot (*Pegano-Salsoletea*)

15. Sisämaan suola- ja kipsiarot

- 1510 * Mediterraanisen alueen suola-arot (*Limonietalia*)
- 1520 * Pyreneitten niemimaan alueen kipsiarot (*Gypsophiletalia*)

(1) ”Interpretation Manual of European Union Habitats, version EUR 15/2”, jonka habitaattikomitea on hyväksynyt 4 päivänä lokakuuta 1999 ja ”Amendments to the Interpretation Manual of European Union Habitats” with a view to EU enlargement (Hab. 01/11b-rev. 1), jonka habitaattikomitea on hyväksynyt 24 päivänä huhtikuuta 2002 kirjallista kuulemismenettelyä noudatettuaan, Euroopan komissio, ympäristöasioiden pääosasto.

▼ **M3**

- 1530 * Pannonian suola-arot ja marskimaat
- 16. Boreaaliset Itämeren saariston, rannikon ja maankohoamisalueet**
- 1610 Itämeren harjusaaret ja niiden hiekka-, kallio- ja kivikkorantojen sekä vedenalainen kasvillisuus
- 1620 Itämeren boreaaliset luodot ja saaret
- 1630 * Itämeren boreaaliset rantaniityt
- 1640 Itämeren boreaaliset hiekkarannat, joilla on monivuotista ruohovartista kasvillisuutta
- 1650 Itämeren boreaaliset kapeat murtovesilahdet
2. RANNIKOIDEN HIEKKADYYNIT JA SISÄMAAN DYYNIT
- 21. Atlantin, Pohjanmeren ja Itämeren rannikoiden meridyynit**
- 2110 Liikkuvat alkiovaiheen dyynit
- 2120 Rannikon liikkuvat *Ammophila arenaria* -rantakauradyynit (valkoiset dyynit)
- 2130 * Rannikoiden kiinteät ruohokasvillisuuden peittämät dyynit (harmaat dyynit)
- 2140 * Kiinteät kalkittomat *Empetrum nigrum* -variksenmarjadyynit
- 2150 * Atlanttiset kanervavaltaiset kalkittomat, kiinteät dyynit (*Calluno-Ulicetea*)
- 2160 *Hippophaë rhamnoides* -kasvustoiset dyynit
- 2170 Dyynit, joissa *Salix repens* ssp. *argentea* (*Salicion arenariae*)
- 2180 Atlanttisen, kontinentaalisen ja boreaalisen alueen metsäiset dyynit
- 2190 Dyynien kosteat soistuneet painanteet
- 21A0 Machairit (* Irlannissa)
- 22. Välimeren rannikon meridyynit**
- 2210 *Crucianellion maritimae* -kasvustoiset kiinteät dyynit
- 2220 *Euphorbia terracina* -kasvustoiset dyynit
- 2230 *Malcolmietalia*-kasvustoiset niittydyynit
- 2240 *Brachypodietalia*-kasvustoiset niittydyynit yksivuotisine kasveineen
- 2250 * Rannikon dyynit, joissa *Juniperus* spp.
- 2260 Sklerofyyttiset *Cisto-Lavenduletalia* -dyynipensaikot
- 2270 * Mäntylajeilla *Pinus pinea* ja/tai *Pinus pinaster* metsittyneet dyynit
- 23. Sisämaan dyynit, vanhat ja kalkittomat**
- 2310 Kuivat *Calluna*- ja *Genista*-nummet/dyynit
- 2320 Kuivat *Calluna*- ja *Empetrum nigrum* -nummet/dyynit
- 2330 *Corynephorus*- ja *Agrostis*-kasvustoiset sisämaan dyyniniityt
- 2340 * Pannonian sisämaan dyynit
3. MAKEANVEDEN LUONTOTYYPIIT
- 31. Järvet ja lammet**
- 3110 Hiekkamaiden niukkamineraaliset niukkaravinteiset vedet (*Littorelletalia uniflorae*)
- 3120 Läntisen Välimeren hiekkakenttien niukkamineraaliset niukkaravinteiset vedet, joissa *Isoetes* spp. -kasvillisuutta
- 3130 Niukka-keskiravinteiset järvet, joissa *Littorelletea uniflorae*- ja/tai *Isoëto-Nanojuncetea*-kasvillisuutta
- 3140 Kovat niukka-keskiravinteiset vedet, joissa vedenalaista *Chara* spp. -kasvillisuutta

▼ **M3**

- 3150 *Magnopotamion*- tai *Hydrocharition*-kasvustoiset luontaisesti ravinteiset järvet
- 3160 Humuspitoiset järvet ja lammet
- 3170 * Mediterraanisen alueen tilapäiset lammikot
- 3180 * Turloughit
- 3190 Kipsikarstien järvet
- 31A0 * Transilvanian kuumien lähteiden lootuskasvustot

32. Virtaavat vedet — vapaina tai osin vapaina virtaavien vesireittien osat (pienet, keskikokoiset ja suuret uomat), joissa veden laatu ei ole merkittävästi huonontunut

- 3210 Fennoskandian luonnontilaiset jokireitit
- 3220 Alpiiniset joet ja niiden penkereiden ruohokasvillisuus
- 3230 Alpiiniset joet ja niiden *Myricaria germanica* -valtainen puuvartinen kasvillisuus
- 3240 Alpiiniset joet ja niiden *Salix elaeagnos* -valtainen puuvartinen kasvillisuus
- 3250 Välimeren alueen läpi vuoden virtaavat joet, joissa on *Glaucium flavum* -valtaista kasvillisuutta
- 3260 Vuorten alapuoliset tasankojoet, joissa on *Ranunculion fluitantis* — ja *Callitricho-Batrachium* -kasvillisuutta
- 3270 Vuorten alapuolisten jokien *Chenopodion rubri* p.p. ja *Bidention* p.p. -kasvillisuus
- 3280 Välimeren alueen läpi vuoden virtaavat *Paspalo-Agrostidion* -kasvustoiset joet, joissa riippuvaa *Salix*- ja *Populus alba* -kasvustoa
- 3290 Välimeren alueen osan vuotta virtaavat joet, joissa *Paspalo-Agrostidion* -kasvillisuutta

4. LAUHKEAN ALUEEN NUMMET JA PENSAIKOT

4010 Pohjois-Atlantin alueen kosteat *Erica tetralix* -nummet

- 4020 * Lauhkean vyöhykkeen kosteat *Erica ciliaris* — ja *Erica tetralix* -kasvuiset nummet
- 4030 Eurooppalaiset kuivat nummet
- 4040 * *Erica vagans* -kasvuiset kuivat Atlantin rannikonummet
- 4050 * Makaronesian kotoperäiset nummet
- 4060 Alpiiniset ja boreaaliset tunturikankaat
- 4070 * *Pinus mugo* — ja *Rhododendron hirsutum* (*Mugo-Rhododendretum hirsuti*) -kasvuiset pensaikot
- 4080 Subarktiset *Salix* spp. -pensaikot
- 4090 Kotoperäiset oro-mediterraaniset piikkipensaistonummet
- 40A0 * Subkontinentaaliset Pannonian pensastot
- 40B0 Rodopien *Potentilla fruticosa* -pensaikot
- 40C0 * Ponto-Sarmatian vuosittain varisevat pensaikot

5. SKLEROFYTTISET PENSAIKOT (MATORRAL)

51. Submediterraanisen ja lauhkean alueen pensaistot

- 5110 Kalkkikivirinteiden vakiintuneet, kserotermofiiliset *Buxus sempervirens* -kasvustot (*Berberidion* p.p.)
- 5120 Vuorten *Cytisus purgans* -kasvustot
- 5130 Nummien ja kalkkipitoisten niittyjen *Juniperus communis* -katajikat
- 5140 * * Merellisten kosteiden nummien *Cistus palhinhae* -kasvustot

▼ **M3****52. Mediterraanisen alueen puustoinen matorral**5210 *Juniperus* spp. -puustoinen matorral5220 *Zyziphus-pensaistoinen matorral5230 * *Laurus nobilis* -puustoinen matorral**53. Termomediterraaniset ja puoliarojen pensaikot**5310 *Laurus nobilis* -tiheiköt

5320 Lähellä kalliotörmiiä kasvavat matalat Euphorbia-kasvustot

5330 Termomediterraaninen ja esiaavikko-pensasto

54. Phrygana5410 Läntisen Välimeren kallionpäällys-phryganat (*Astragalo-Plantaginetum subulatae*)5420 *Sarcopoterium spinosum* phrygas5430 Kotoperäinen *Euphorbio-Verbascion* -phryganat

6. LUONTAISET JA PUOLILUONTAISET NIITYT

61. Luonnonniityt6110 * Kivikkoiset, kalkkivaikutteiset tai emäksiset *Alysso-Sedion albi* -niityt

6120 * Kuivat kalkkipitoiset niityt

6130 Kalaminiiniityt, joissa *Violetalia calaminariae* -kasvillisuutta6140 Pyreneiden silikaattialustan *Festuca eskia* -niityt

6150 Alpiiniset ja boreaaliset silikaattialustan niityt

6160 Oroiberiaaniset *Festuca indigesta* -niityt

6170 Alpiiniset ja subalpiiniset kalkkiniityt

6180 Makaronesian mesofiiliset niityt

6190 Pannonian kivikkoniityt (*Stipo-Festucetalia pallentis*)**62. Puoliluontaiset kuivat niityt ja pensaikot**6210 Puoliluontaiset, kuivat niityt kalkkipitoisilla alustoilla (*Festuco-Brometalia*) (*tärkeitä orkidea-alueita)6220 * Ruohoja ja yksivuotisia kasveja kasvavat *Thero-Brachypodietea* -pseudostepit6230 * Runsaslajiset *Nardus*-niityt vuoristoalueiden silikaattialustoilla (ja Manner-Euroopan vuorten alapuolisilla alueilla)

6240 * Subpannonian aroniityt

6250 * Pannonian lössimaiden aroniityt

6260 * Pannonian hiekka-arot

6270 * Fennoskandian runsaslajiset kuivat ja tuoreet niityt

6280 * Alvarit ja kalkkivaikutteiset kalliokedot

62A0 Itäisen submediterraanisen alueen kuivat niityt (*Scorzoneratalia villosae*)

62B0 * Kyproksen serpentiiniiniityt

62C0 * Ponto-Sarmatian arot

62D0 Oro-Moesian happamat niityt

63. Nahkealehtiset laidunmetsät (dehesas)6310 Dehesas, jossa ainaviantaa *Quercus* spp. -puustoa**64. Puoliluontaiset kosteat suurruohoniityt**6410 *Molinia*-niityt kalkki-, turve- ja savialustoilla (*Molinion caeruleae*)6420 Välimeren alueen korkeakasvuiset kosteat *Molinio-Holoschoenion* -niityt

▼ **M3**

- 6430 Kosteaa suurruohokasvillisuus
- 6440 Jokilaaksojen *Cnidion dubii* -tulvaniityt
- 6450 Pohjoiset, boreaaliset tulvaniityt
- 6460 Troodoksen suoniityt
- 65. Mesofiiliset niityt**
- 6510 Alankojen niitetyt niityt (*Alopecurus pratensis*, *Sanguisorba officinalis*)
- 6520 Vuoristojen niitetyt niityt
- 6530 * Fennoskandian lehdes- ja vesaniityt

7. SUOT

- 71. Happamat rahkasuot**
- 7110 * Keidassuot
- 7120 Muuttuneet ennallistamiskelpoiset keidassuot
- 7130 Peittosuot (* ainoastaan luonnontilaiset)
- 7140 Vaihettumissuot ja rantasuot
- 7150 Turvekerrosten *Rhynchosporion*-painaumat
- 7160 Fennoskandian lähteet ja lähdesuot
- 72. Runsasarvinteiset suot**
- 7210 * Luhtaletot, joissa *Cladium mariscus* -kasvillisuutta ja *Caricion davallianae* -lajeja
- 7220 * *Cratoneurion*-huurresammalähteet, joissa muodostuu kalkkiliejuasaostumia
- 7230 Letot
- 7240 * Alpiiniset *Caricion bicoloris-atrofuscae* -pioneerikasvustot
- 73. Boreaaliset suot**
- 7310 * Aapasuot
- 7320 * Palsasuot

8. KALLIOISET LUONTOTYYPIT JA LUOLAT

- 81. Vyörysoiraikot -ja lohkariekit**
- 8110 Vuorten kvartsipitoiset vyörysoiraikot ja -lohkariekit lumirajalla (*Androsacetalia alpinae* ja *Galeopsietalia ladani*)
- 8120 Kalkkipitoiset, vuorten vyörysoiraikot ja -lohkariekit alpiinisessä vyöhykkeessä (*Thlaspietea rotundifolia*)
- 8130 Läntisen Välimeren ja termofiiliset vyörysoiraikot ja -lohkariekit
- 8140 Itäisen Välimeren vyörysoiraikot ja -lohkariekit
- 8150 Keski-Euroopan ylänköjen kvartsipitoiset vyörysoiraikot ja -lohkariekit
- 8160 * Keski-Euroopan kukkuloiden ja vuorten kalkkipitoiset vyörysoiraikot ja -lohkariekit
- 82. Kivikkorinteiden kasmofyyttinen kasvillisuus**
- 8210 Kasvipeitteiset kalkkikalliot
- 8220 Kasvipeitteiset silikaattikalliot
- 8230 Kallioiden pioneerikasvillisuus (*Sedo-Scleranthion* tai *Sedo albi-Vernicion dillenii*)
- 8240 * Paljaat kalkkikivikalliot
- 83. Muut kivikkoiset luontotyypit**
- 8310 Yleisöltä suljetut luolat
- 8320 Laavakentät ja luonnononkalot
- 8330 Kokonaan tai osittain vedenalaiset meriluolat

▼M3

8340 Ikijäätiköt

9. METSÄT

Luontaisista lajeista koostuva, puista ja tyyppillisestä aluskasvillisuudesta muodostuva (puoli)luontainen metsäkasvillisuus, joka täyttää seuraavat kriteerit: harvinainen tai jäännösluonteinen ja/tai jossa elää yhteisön tärkeinä pitämiä lajeja

90. Euroopan boreaaliset metsät

- 9010 * Boreaaliset luonnonmetsät
- 9020 * Fennoskandian hemiboreaaliset luontaiset jalopuumetsät (*Quercus*, *Tilia*, *Acer*, *Fraxinus* tai *Ulmus*), joissa paljon epifyyttejä
- 9030 * Maankohoamisrannikon primäärisuknessiovaiheiden luonnontilaiset metsät
- 9040 Tunturikoivikot, joissa *Betula pubescens* ssp. *czerepanovii* -kasvillisuutta
- 9050 Boreaaliset lehdot, joissa *Picea abies* -kasvillisuutta
- 9060 Harjumuodostumien metsäiset luontotyypit
- 9070 Fennoskandian hakamaat ja kaskilaitumet
- 9080 * Fennoskandian metsäluhdat

91. Euroopan lauhkean vyöhykkeen metsät

- 9110 *Luzulo-Fagetum* -pyökkimetsät
- 9120 Atlanttiset happamat pyökkimetsät, joissa *Ilex* ja joskus myös *Taxus pensaster* (*Quercion robori-petraeae* tai *Ilici-Fagenion*)
- 9130 *Asperulo-Fagetum* -pyökkimetsät
- 9140 Keski-Euroopan *Acer*- ja *Rumex arifolius* -subalpiiniset pyökkimetsät
- 9150 Keski-Euroopan kalkkimaiden *Cephalanthero-Fagion* -pyökkimetsät
- 9160 Subatlanttiset ja Keski-Euroopan *Carpinion betuli* -tammi- tai tammi/valkopyökkimetsät
- 9170 *Galio-Carpinetum* -tammi/valkopyökkimetsät
- 9180 * * *Tilio-Acerion* -rinne-, vyörymä- ja raviinimetsät
- 9190 Hiekkatasankojen vanhat happamat *Quercus robur* -metsät
- 91A0 Brittein saarten *Ilex*- ja *Blechnum* -kasvustoiset vanhat tammimetsät
- 91B0 Termofiiliset *Fraxinus angustifolia* -kasvuiset metsät
- 91C0 * Kaledonian metsät
- 91D0 * Puustoiset suot
- 91E0 * *Alnus glutinosa* — ja *Fraxinus excelsior* -tulvametsät (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*)
- 91F0 Sekametsät, joissa *Quercus robur*, *Ulmus laevis*, *Ulmus minor*, *Fraxinus excelsior* tai *Fraxinus angustifolia*, suurten jokien varsilla (*Ulmion minoris*)
- 91G0 * Pannonian metsät, joissa *Quercus petraea* — ja *Carpinus betulus* -puustoa
- 91H0 * Pannonian metsät, joissa *Quercus pubescens* -puustoa
- 91I0 * Eurosiperialaiset tammi-sekametsät, joissa *Quercus* spp. -puustoa
- 91J0 * Brittein saarten *Taxus baccata* -metsät
- 91K0 Illyrian *Fagus sylvatica* -metsät (*Aremonio-Fagion*)
- 91L0 Illyrian tammi-valkopyökkimetsät (*Erythronio-Carpinion*)
- 91M0 Pannonian-Balkanin turkintammi- ja talvitammimetsät
- 91N0 * Pannonian sisämaan hiekkadyynipensaikot (*Junipero-Populetum albae*)
- 91P0 Pyhän Ristin vuoriston pihtametsät (*Abietetum polonicum*)

▼ **M3**

- 91Q0 Länsi-Karpaattien kalkkimaiden metsämänniköt (*Pinus sylvestris*)
- 91R0 Dinaarien dolomiittien metsämäntymetsät (*Genisto januensis-Pinetum*)
- 91S0 * Läntisen Mustanmeren alueen pyökkimetsät
- 91T0 Keski-Euroopan jäkäläiset mäntymetsät
- 91U0 Sarmatian arojen mäntymetsät
- 91V0 Daakian pyökkimetsät (*Symphyto-Fagion*)
- 91W0 Moesian pyökkimetsät
- 91X0 * Dobrogean pyökkimetsät
- 91Y0 Daakian tammi-/valkopyökkimetsät
- 91Z0 Moesian hopealehmusmetsät
- 91AA * Valkotammimetsät
- 91BA Moesian saksanpihtametsät
- 91CA Rodopien ja Balkanin vuorijonon metsämäntymetsät
- 92. Välimeren alueen lehtimetsät**
- 9210 * Apenniinien *Taxus*- ja *Ilex*-kasvuiset pyökkimetsät
- 9220 * Apenniinien *Abies alba* -kasvuiset pyökkimetsät ja *Abies nebrodensis* -kasvuiset pyökkimetsät
- 9230 Galician ja Portugalin *Quercus robur* — ja *Quercus pyrenaica* -metsät
- 9240 Pyreneitten niemimaan *Quercus faginea* — ja *Quercus canariensis* -metsät
- 9250 *Quercus trojana* -metsät
- 9260 *Castanea sativa* -metsät
- 9270 Kreikan *Abies borisii-regis* -kasvuiset pyökkimetsät
- 9280 *Quercus frainetto* -metsät
- 9290 *Cupressus* -metsät (*Acero-Cupression*)
- 92A0 *Salix alba* — ja *Populus alba* -kasvuiset galleriametsät
- 92B0 Välimeren alueen osan vuotta kuivina olevien vesireittien rantakasvustot, joihin kuuluu *Rhododendron ponticum*, *Salix* ym.
- 92C0 *Platanus orientalis* — ja *Liquidambar orientalis* -metsät (*Platanion orientalis*)
- 92D0 Eteläiset jokivarsien galleriametsät ja tiheiköt (*Nerio-Tamaricetea* ja *Securinegion tinctoriae*)
- 93. Mediterraanisen alueen sklerofyyttiset metsät**
- 9310 Aigeian alueen *Quercus brachyphylla* -metsät
- 9320 *Olea*- ja *Ceratonia* -metsät
- 9330 *Quercus suber* -metsät
- 9340 *Quercus ilex* — ja *Quercus rotundifolia* -metsät
- 9350 *Quercus macrolepis* -metsät
- 9360 * Makaronesian laakeripuumetsät (*Laurus*, *Ocotea*)
- 9370 * *Phoenix*-palmulehdot
- 9380 *Ilex aquifolium* -metsät
- 9390 * *Quercus alnifolia* -pensaikot ja pienpuutammitot
- 93A0 *Quercus infectoria* -tammistot (*Anagyro foetidae-Quercetum infectoriae*)
- 94. Lauhkean vyöhykkeen vuoristojen havumetsät**
- 9410 Happamat vuoristojen *Picea*-metsät alpiiniseen vyöhykkeeseen asti (*Vaccinio-Piceetea*)

▼M3

- 9420 Alpiiniset *Larix decidua* — ja *Pinus cembra* -metsät
- 9430 Vuorten ja subalpiiniset *Pinus uncinata* -metsät (* kipsi- tai kalkkiki-
vimaalla)
- 95. Mediterraanisen alueen ja Makaronesian vuoristojen havumetsät**
- 9510 * Eteläisten Apenniinien *Abies alba* -metsät
- 9520 *Abies pinsapo* -metsät
- 9530 * (Sub)mediterraaniset kotoperäisiä euroopanmustamäntyjä kasvavat
mäntymetsät
- 9540 Mediterraanisen alueen kotoperäisiä mesogeenisiä mäntyjä kasvavat
mäntymetsät
- 9550 Kanarian saarten kotoperäiset mäntymetsät
- 9560 * Kotoperäiset *Juniperus* spp. -metsät
- 9570 * *Tetraclinis articulata* -metsät
- 9580 * Mediterraaniset *Taxus baccata* -metsät
- 9590 * *Cedrus brevifolia* -seetrimetsät (*Cedrosetum brevifoliae*)
- 95A0 Oro-mediterraaniset mäntysiemenmetsät

▼M3

LIITE II

**YHTEISÖN TÄRKEINÄ PITÄMÄT ELÄIN- JA KASVILAJIT, JOIDEN
SUOJELEMISEKSI ON OSOITETTAVA ERITYISTEN
SUOJELUTOIMIEN ALUEITA**

Tulkinta

- a) Liite II täydentää liitettä I erityisten suojelutoimien alueiden yhtenäisen verkoston luomiseksi.
- b) Tässä liitteessä luetellut lajit on merkitty:
- lajin tai alalajin nimellä, taikka
  - viittaamalla korkeampaan eliösystematiikan yksikköön tai sen määrättyyn osaan.
- Lyhennys ”spp.” heimon tai suvun jäljessä tarkoittaa kaikkia kyseiseen heimoon tai lajiin kuuluvia lajeja.
- c) Tunnukset
- Tähti (*) ennen lajin nimeä tarkoittaa, että laji on ensisijaisesti suojeltava.
- Useimmat tässä liitteessä luetellut lajit on lueteltu myös liitteessä IV. Kun laji esiintyy tässä liitteessä, mutta ei liitteessä IV tai V, lajin nimen jälkeen on merkitty tunnus (o); kun laji on lueteltu tässä liitteessä ja myös liitteessä V, mutta ei liitteessä IV, lajin nimen jälkeen on merkitty tunnus (V).

a) **ELÄIMET***SELKÄRANKAISET***NISÄKKÄÄT**

INSECTIVORA

Talpidae

Galemys pyrenaicus

CHIROPTERA

Rhinolophidae

*Rhinolophus blasii**Rhinolophus euryale**Rhinolophus ferrumequinum**Rhinolophus hipposideros**Rhinolophus mehelyi*

Vespertilionidae

*Barbastella barbastellus**Miniopterus schreibersii**Myotis bechsteinii**Myotis blythii**Myotis capaccinii**Myotis dasycneme**Myotis emarginatus**Myotis myotis*

Pteropodidae

Rousettus aegyptiacus

RODENTIA

Gliridae

Myomimus roachi

Sciuridae

▼ M3

* *Marmota marmota latirostris*

* *Pteromys volans (Sciuropterus russicus)*

Spermophilus citellus (Citellus citellus)

* *Spermophilus suslicus (Citellus suslicus)*

Castoridae

Castor fiber (paitsi virolaiset, latvialaiset, liettualaiset, suomalaiset ja ruotsalaiset populaatiot)

Cricetidae

Mesocricetus newtoni

Microtidae

Microtus cabreræ

* *Microtus oeconomus arenicola*

* *Microtus oeconomus mehelyi*

Microtus tatricus

Zapodidae

Sicista subtilis

CARNIVORA

Canidae

* *Alopex lagopus*

* *Canis lupus* (paitsi virolainen populaatio; kreikkalaiset populaatiot: ainoastaan 39:nneen leveyspiiriin eteläpuolella; espanjalaiset populaatiot: ainoastaan Dueron eteläpuolella; latvialaiset, liettualaiset ja suomalaiset populaatiot).

Ursidae

* *Ursus arctos* (paitsi virolaiset, suomalaiset ja ruotsalaiset populaatiot)

Mustelidae

* *Gulo gulo*

Lutra lutra

Mustela eversmanni

* *Mustela lutreola*

Vormela peregusna

Felidae

Lynx lynx (paitsi virolaiset, latvialaiset ja suomalaiset populaatiot)

* *Lynx pardinus*

Phocidae

Halichoerus grypus (V)

* *Monachus monachus*

Phoca hispida botnica (V)

* *Phoca hispida saimensis*

Phoca vitulina (V)

ARTIODACTYLA

Cervidae

* *Cervus elaphus corsicanus*

Rangifer tarandus fennicus (o)

Bovidae

* *Bison bonasus*

▼ **M3**

Capra aegagrus (luonnonpopulaatiot)

* *Capra pyrenaica pyrenaica*

Ovis gmelini musimon(*Ovis ammon musimon*) (luonnonpopulaatiot — Korsika ja Sardinia)

Ovis orientalis ophion (*Ovis gmelini ophion*)

* *Rupicapra pyrenaica ornata*(*Rupicapra rupicapra ornata*)

Rupicapra rupicapra balcanica

* *Rupicapra rupicapra tatrica*

CETACEA

Phocoena phocoena

Tursiops truncatus

MATELIJAT

CHELONIA (TESTUDINES)

Testudinidae

Testudo graeca

Testudo hermanni

Testudo marginata

Cheloniidae

* *Caretta caretta*

* *Chelonia mydas*

Emydidae

Emys orbicularis

Mauremys caspica

Mauremys leprosa

SAURIA

Lacertidae

Lacerta bonnali (*Lacerta monticola*)

Lacerta monticola

Lacerta schreiberi

Gallotia galloti insulanagae

* *Gallotia simonyi*

Podarcis lilfordi

Podarcis pityusensis

Scincidae

Chalcides simonyi (*Chalcides occidentalis*)

Gekkonidae

Phyllodactylus europaeus

OPHIDIA (SERPENTES)

Colubridae

* *Coluber cypriensis*

Elaphe quatuorlineata

Elaphe situla

* *Natrix natrix cypriaca*

Viperidae

* *Macrovipera schweizeri* (*Vipera lebetina schweizeri*)

▼ **M3**

Vipera ursinii (paitsi *Vipera ursinii rakosiensis*)

* *Vipera ursinii rakosiensis*

SAMMAKKOELÄIMET

CAUDATA

Salamandridae

Chioglossa lusitanica

Mertensiella luschani (*Salamandra luschani*)

* *Salamandra aurorae* (*Salamandra atra aurorae*)

Salamandrina terdigitata

Triturus carnifex (*Triturus cristatus carnifex*)

Triturus cristatus (*Triturus cristatus cristatus*)

Triturus dobrogicus (*Triturus cristatus dobrogicus*)

Triturus karelinii (*Triturus cristatus karelinii*)

Triturus montandoni

Triturus vulgaris ampelensis

Proteidae

* *Proteus anguinus*

Plethodontidae

Hydromantes (Speleomantes) ambrosii

Hydromantes (Speleomantes) flavus

Hydromantes (Speleomantes) genei

Hydromantes (Speleomantes) imperialis

Hydromantes (Speleomantes) strinatii

Hydromantes (Speleomantes) supramontis

ANURA

Discoglossidae

* *Alytes muletensis*

Bombina bombina

Bombina variegata

Discoglossus galganoi (mukaan lukien *Discoglossus "jeanneae"*)

Discoglossus montalentii

Discoglossus sardus

Ranidae

Rana latastei

Pelobatidae

* *Pelobates fuscus insubricus*

KALAT

PETROMYZONIFORMES

Petromyzonidae

Eudontomyzon spp. (o)

Lampetra fluviatilis (V) (paitsi suomalaiset ja ruotsalaiset populaatiot)

Lampetra planeri (o) (paitsi virolaiset, suomalaiset ja ruotsalaiset populaatiot)

Lethenteron zanandreae (V)

Petromyzon marinus (o) (paitsi ruotsalaiset populaatiot)

▼ M3

ACIPENSERIFORMES

Acipenseridae

* *Acipenser naccarii*

* *Acipenser sturio*

CLUPEIFORMES

Clupeidae

Alosa spp. (V)

SALMONIFORMES

Salmonidae

Hucho hucho (luonnonpopulaatiot) (V)

Salmo macrostigma (o)

Salmo marmoratus (o)

Salmo salar (ainoastaan makeassa vedessä) (V) (paitsi suomalaiset populaatiot)

Coregonidae

* *Coregonus oxyrhynchus* (Pohjanmeren eräiden alueiden anadromiset populaatiot)

Umbridae

Umbra krameri (o)

CYPRINIFORMES

Cyprinidae

Alburnus albidus (o) (*Alburnus vulturius*)

Anaecypris hispanica

Aspius aspius (V) (paitsi suomalaiset populaatiot)

Barbus comiza (V)

Barbus meridionalis (V)

Barbus plebejus (V)

Chalcalburnus chalcoides (o)

Chondrostoma genei (o)

Chondrostoma lusitanicum (o)

Chondrostoma polylepis (o) (mukaan lukien *C. willkommi*)

Chondrostoma soetta (o)

Chondrostoma toxostoma (o)

Gobio albipinnatus (o)

Gobio kessleri (o)

Gobio uranoscopus (o)

Iberocypris palaciosi (o)

* *Ladigesocypris ghigii* (o)

Leuciscus lucumonis (o)

Leuciscus souffia (o)

Pelecus cultratus (V)

Phoxinellus spp. (o)

* *Phoxinus phoxinus*

Rhodeus sericeus amarus (o)

Rutilus pigus (V)

▼ **M3***Rutilus rubilio* (o)*Rutilus arcasii* (o)*Rutilus macrolepidotus* (o)*Rutilus lemmingii* (o)*Rutilus frisii meidingeri* (V)*Rutilus alburnoides* (o)*Scardinius graecus* (o)

Cobitidae

Cobitis elongata (o)*Cobitis taenia* (o) (paitsi suomalaiset populaatiot)*Cobitis trichonica* (o)*Misgurnus fossilis* (o)*Sabanejewia aurata* (o)*Sabanejewia larvata* (o) (*Cobitis larvata* ja *Cobitis conspersa*)

SILURIFORMES

Siluridae

Silurus aristotelis (V)

ATHERINIFORMES

Cyprinodontidae

Aphanius iberus (o)*Aphanius fasciatus* (o)* *Valencia hispanica** *Valencia letourneuxi* (*Valencia hispanica*)

PERCIFORMES

Percidae

*Gymnocephalus baloni**Gymnocephalus schraetzer* (V)* *Romanichthys valsanicola**Zingel* spp. ((o) paitsi *Zingel asper* ja *Zingel zingel* (V))

Gobiidae

Knipowitschia (*Padogobius*) *panizzae* (o)*Padogobius nigricans* (o)*Pomatoschistus canestrini* (o)

SCORPAENIFORMES

Cottidae

Cottus gobio (o) (paitsi suomalaiset populaatiot)*Cottus petiti* (o)

SELKÄRANGATTOMAT

NIVELJALKAISET

CRUSTACEA

Decapoda

Austropotamobius pallipes (V)* *Austropotamobius torrentium* (V)

Isopoda

▼ M3

* *Armadillidium ghardalamensis*

INSECTA

Coleoptera

Agathidium pulchellum (o)
Bolbelasmus unicornis
Boros schneideri (o)
Buprestis splendens
Carabus hampei
Carabus hungaricus
 * *Carabus menetriesi pacholei*
 * *Carabus olympiae*
Carabus variolosus
Carabus zawadzskii
Cerambyx cerdo
Corticaria planula (o)
Cucujus cinnaberinus
Dorcadion fulvum cervae
Duvalius gebhardti
Duvalius hungaricus
Dytiscus latissimus
Graphoderus bilineatus
Leptodirus hochenwarti
Limoniscus violaceus (o)
Lucanus cervus (o)
Macropsea pubipennis (o)
Mesosa myops (o)
Morimus funereus (o)
 * *Osmoderma eremita*
Oxyporus mannerheimii (o)
Pilemia tigrina
 * *Phryganophilus ruficollis*
Probaticus subrugosus
Propomacrus cypriacus
 * *Pseudogaurotina excellens*
Pseudoseriscius cameroni
Pytho kolwensis
Rhysodes sulcatus (o)
 * *Rosalia alpina*
Stephanopachys linearis (o)
Stephanopachys substriatus (o)
Xyletinus tremulicola (o)

Hemiptera

Aradus angularis (o)

Lepidoptera

▼ M3

Agriades glandon aquilo (o)
Arytrura musculus
 * *Callimorpha (Euplagia, Panaxia) quadripunctaria* (o)
Catopta thrips
Chondrosoma fiduciarium
Clossiana improba (o)
Coenonympha oedippus
Colias myrmidone
Cucullia mixta
Dioszeghyana schmidtii
Erannis ankeraria
Erebia calcaria
Erebia christi
Erebia medusa polaris (o)
Eriogaster catax
Euphydryas (Eurodryas, Hypodryas) aurinia (o)
Glyphipterix loricatella
Gortyna borelii lunata
Graellsia isabellae (V)
Hesperia comma catena (o)
Hypodryas maturna
Leptidea morsei
Lignyoptera fumidaria
Lycaena dispar
Lycaena helle
Maculinea nausithous
Maculinea teleius
Melanargia arge
 * *Nymphalis vaualbum*
Papilio hospiton
Phyllometra culminaria
Plebicula golgus
Polymixis rufocincta isolata
Polyommatus eroides
Pseudophilotes bavius
Xestia borealis (o)
Xestia brunneopicta (o)
 * *Xylomoia strix*

Mantodea

Apteromantis aptera

Odonata

Coenagrion hylas (o)
Coenagrion mercuriale (o)
Coenagrion ornatum (o)

▼ **M3**

Cordulegaster heros
Cordulegaster trinacriae
Gomphus graslinii
Leucorrhinia pectoralis
Lindenia tetraphylla
Macromia splendens
Ophiogomphus cecilia
Oxygastra curtisii

Orthoptera

Baetica ustulata
Brachytrupes megacephalus
Isophya costata
Isophya harzi
Isophya stysi
Myrmecophilus baronii
Odontopodisma rubripes
Paracaloptenus caloptenoides
Pholidoptera transsylvanica
Stenobothrus (Stenobothrodes) eurasius

ARACHNIDA

Pseudoscorpiones

Anthrenochernes stellae (o)

NILVIÄISET

GASTROPODA

Anisus vorticulus
Caseolus calculus
Caseolus commixta
Caseolus sphaerula
Chilostoma banaticum
Discula leacockiana
Discula tabellata
Discus guerinianus
Elona quimperiana
Geomalacus maculosus
Geomitra moniziana
Gibbula nivosa
 * *Helicopsis striata austriaca* (o)
Hygromia kovacsi
Idiomela (Helix) subplicata
Lampedusa imitatrix
 * *Lampedusa melitensis*
Leiostyla abbreviata
Leiostyla cassida
Leiostyla corneocostata

▼ **M3**

Leiostyla gibba
Leiostyla lamellosa
 * *Paladilhia hungarica*
Sadleriana pannonica
Theodoxus transversalis
Vertigo angustior (o)
Vertigo genesii (o)
Vertigo geyeri (o)
Vertigo moulinsiana (o)

BIVALVIA

Unionoidea

Margaritifera durrovensis (*Margaritifera margaritifera*) (V)
Margaritifera margaritifera (V)
Unio crassus

Dreissenidae

Congeria kusceri

b) **KASVIT****PTERIDOPHYTA**

ASPLENIACEAE

Asplenium jahandiezii (Litard.) Rouy
Asplenium adulterinum Milde

BLECHNACEAE

Woodwardia radicans (L.) Sm.

DICKSONIACEAE

Culcita macrocarpa C. Presl

DRYOPTERIDACEAE

Diplazium sibiricum (Turcz. ex Kunze) Kurata
 * *Dryopteris corleyi* Fraser-Jenk.
Dryopteris fragans (L.) Schott

HYMENOPHYLLACEAE

Trichomanes speciosum Willd.

ISOETACEAE

Isoetes boryana Durieu
Isoetes malinverniana Ces. & De Not.

MARSILEACEAE

Marsilea batardae Launert
Marsilea quadrifolia L.
Marsilea strigosa Willd.

OPHIOGLOSSACEAE

Botrychium simplex Hitchc.
Ophioglossum polyphyllum A. Braun

GYMNOSPERMAE

PINACEAE

* *Abies nebrodensis* (Lojac.) Mattei

▼ **M3****ANGIOSPERMAE**

ALISMATACEAE

* *Alisma wahlenbergii* (Holmberg) Juz.

Caldesia parnassifolia (L.) Parl.

Luronium natans (L.) Raf.

AMARYLLIDACEAE

Leucojum nicaeense Ard.

Narcissus asturiensis (Jordan) Pugsley

Narcissus calcicola Mendonça

Narcissus cyclamineus DC.

Narcissus fernandesii G. Pedro

Narcissus humilis (Cav.) Traub

* *Narcissus nevadensis* Pugsley

Narcissus pseudonarcissus L. subsp. *nobilis* (Haw.) A. Fernandes

Narcissus scaberulus Henriq.

Narcissus triandrus L. subsp. *capax* (Salisb.) D. A. Webb.

Narcissus viridiflorus Schousboe

ASCLEPIADACEAE

Vincetoxicum pannonicum (Borhidi) Holub

BORAGINACEAE

* *Anchusa crispa* Viv.

Echium russicum J.F.Gemlin

* *Lithodora nitida* (H. Ern) R. Fernandes

Myosotis lusitanica Schuster

Myosotis rehsteineri Wartm.

Myosotis retusifolia R. Afonso

Omphalodes kuzinskyanae Willk.

* *Omphalodes littoralis* Lehm.

* *Onosma tornensis* Javorka

Solenanthus albanicus (Degen & al.) Degen & Baldacci

* *Symphytum cycladense* Pawl.

CAMPANULACEAE

Adenophora lilifolia (L.) Ledeb.

Asyneuma giganteum (Boiss.) Bornm.

* *Campanula bohemica* Hruby

* *Campanula gelida* Kovanda

Campanula romanica Săvul.

* *Campanula sabatia* De Not.

* *Campanula serrata* (Kit.) Hendrych

Campanula zoysii Wulfen

Jasione crispa (Pouret) Samp. subsp. *serpentinica* Pinto da Silva

Jasione lusitanica A. DC.

CARYOPHYLLACEAE

Arenaria ciliata L. subsp. *pseudofrigida* Ostenf. & O.C. Dahl

▼ M3

- Arenaria humifusa* Wahlenberg
 * *Arenaria nevadensis* Boiss. & Reuter
Arenaria provincialis Chater & Halliday
 * *Cerastium alsinifolium* Tausch *Cerastium dinaricum* G.Beck & Szysz.
Dianthus arenarius L. subsp. *arenarius*
 * *Dianthus arenarius* subsp. *bohemicus* (Novak) O.Schwarz
Dianthus cintranus Boiss. & Reuter subsp. *cintranus* Boiss. & Reuter
 * *Dianthus diutinus* Kit.
 * *Dianthus lumnitzeri* Wiesb.
Dianthus marizii (Samp.) Samp.
 * *Dianthus moravicus* Kovanda
 * *Dianthus nitidus* Waldst. et Kit.
Dianthus plumarius subsp. *regis-stephani* (Rapcs.) Baksay
Dianthus rupicola Biv.
 * *Gypsophila papillosa* P. Porta
Herniaria algarvica Chaudhri
 * *Herniaria latifolia* Lapeyr. subsp. *litardierei* Gamis
Herniaria lusitanica (Chaudhri) subsp. *berlengiana* Chaudhri
Herniaria maritima Link
 * *Minuartia smejkalii* Dvorakova
Moehringia jankae Griseb. ex Janka
Moehringia lateriflora (L.) Fenzl.
Moehringia tommasinii Marches.
Moehringia villosa (Wulfen) Fenzl
Petrocoptis grandiflora Rothm.
Petrocoptis montsicciana O. Bolos & Rivas Mart.
Petrocoptis pseudoviscosa Fernandez Casas
Silene furcata Rafin. subsp. *angustiflora* (Rupr.) Walters
 * *Silene hicesiae* Brullo & Signorello
Silene hifacensis Rouy ex Willk.
 * *Silene holzmanii* Heldr. ex Boiss.
Silene longicilia (Brot.) Otth.
Silene mariana Pau
 * *Silene orphanidis* Boiss
 * *Silene rothmaleri* Pinto da Silva
 * *Silene velutina* Pourret ex Loisel.

CHENOPODIACEAE

- * *Bassia (Kochia) saxicola* (Guss.) A. J. Scott
 * *Cremnophyton lanfrancoi* Brullo et Pavone
 * *Salicornia veneta* Pignatti & Lausi

CISTACEAE

- Cistus palhinhae* Ingram
Halimium verticillatum (Brot.) Sennen
Helianthemum alypoides Losa & Rivas Goday

▼ M3

Helianthemum caput-felis Boiss.

* *Tuberaria major* (Willk.) Pinto da Silva & Rozeira

COMPOSITAE

* *Anthemis glaberrima* (Rech. f.) Greuter

Artemisia campestris L. subsp. *bottnica* A.N. Lundström ex Kindb.

* *Artemisia granatensis* Boiss.

* *Artemisia laciniata* Willd.

Artemisia oelandica (Besser) Komaror

* *Artemisia pancicii* (Janka) Ronn.

* *Aster pyrenaicus* Desf. ex DC

* *Aster sorrentinii* (Tod) Lojac.

Carlina onopordifolia Besser

* *Carduus myriacanthus* Salzm. ex DC.

* *Centaurea alba* L. subsp. *heldreichii* (Halacsy) Dostal

* *Centaurea alba* L. subsp. *princeps* (Boiss. & Heldr.) Gugler

* *Centaurea akamantis* T.Georgiadis & G.Chatzyriakou

* *Centaurea attica* Nyman subsp. *megarensis* (Halacsy & Hayek) Dostal

* *Centaurea balearica* J. D. Rodriguez

* *Centaurea borjae* Valdes-Berm. & Rivas Goday

* *Centaurea citricolor* Font Quer

Centaurea corymbosa Pourret

Centaurea gadorensis G. Blanca

* *Centaurea horrida* Badaro

Centaurea immanuelis-loewii Degen

Centaurea jankae Brandza

* *Centaurea kalambakensis* Freyn & Sint.

Centaurea kartschiana Scop.

* *Centaurea lactiflora* Halacsy

Centaurea micrantha Hoffmanns. & Link subsp. *herminii* (Rouy) Dostál

* *Centaurea niederi* Heldr.

* *Centaurea peucedanifolia* Boiss. & Orph.

* *Centaurea pinnata* Pau

Centaurea pontica Prodan & E. I. Nyárády

Centaurea pulvinata (G. Blanca) G. Blanca

Centaurea rothmalerana (Arènes) Dostál

Centaurea vicentina Mariz

Cirsium brachycephalum Juratzka

* *Crepis crocifolia* Boiss. & Heldr.

Crepis granatensis (Willk.) B. Blanca & M. Cueto

Crepis pusilla (Sommier) Merxmüller

Crepis tectorum L. subsp. *nigrescens*

Erigeron frigidus Boiss. ex DC.

* *Helichrysum melitense* (Pignatti) Brullo et al

Hymenostemma pseudanthesis (Kunze) Willd.

▼M3

Hyoseris frutescens Brullo et Pavone
 * *Jurinea cyanoides* (L.) Reichenb.
 * *Jurinea fontqueri* Cuatrec.
 * *Lamyropsis microcephala* (Moris) Dittrich & Greuter
Leontodon microcephalus (Boiss. ex DC.) Boiss.
Leontodon boryi Boiss.
 * *Leontodon siculus* (Guss.) Finch & Sell
Leuzea longifolia Hoffmanns. & Link
Ligularia sibirica (L.) Cass.
 * *Palaeocyanus crassifolius* (Bertoloni) Dostal
Santolina impressa Hoffmanns. & Link
Santolina semidentata Hoffmanns. & Link
Saussurea alpina subsp. *esthonica* (Baer ex Rupr) Kupffer
 * *Senecio elodes* Boiss. ex DC.
Senecio jacobea L. subsp. *gotlandicus* (Neuman) Sterner
Senecio nevadensis Boiss. & Reuter
 * *Serratula lycopifolia* (Vill.) A.Kern
Tephroseris longifolia (Jacq.) Griseb et Schenk subsp. *moravica*

CONVOLVULACEAE

* *Convolvulus argyrothamnus* Greuter
 * *Convolvulus fernandesii* Pinto da Silva & Teles

CRUCIFERAE

Alyssum pyrenaicum Lapeyr.
 * *Arabis kennedyae* Meikle
Arabis sadina (Samp.) P. Cout.
Arabis scopoliana Boiss
 * *Biscutella neustriaca* Bonnet
Biscutella vinentina (Samp.) Rothm.
Boleum asperum (Pers.) Desvaux
Brassica glabrescens Poldini
Brassica hilarionis Post
Brassica insularis Moris
 * *Brassica macrocarpa* Guss.
Braya linearis Rouy
 * *Cochlearia polonica* E. Fröhlich
 * *Cochlearia tatrae* Borbas
 * *Coincya rupestris* Rouy
 * *Coronopus navasii* Pau
Crambe tataria Sebeok
Diplotaxis ibicensis (Pau) Gomez-Campo
 * *Diplotaxis siettiana* Maire
Diplotaxis vicentina (P. Cout.) Rothm.
Draba cacuminum Elis Ekman
Draba cinerea Adams

▼ M3

Draba dorneri Heuffel.

Erucastrum palustre (Pirona) Vis.

* *Erysimum pieninicum* (Zapal.) Pawl.

* *Iberis arbuscula* Runemark

Iberis procumbens Lange subsp. *microcarpa* Franco & Pinto da Silva

* *Jonopsidium acaule* (Desf.) Reichenb.

Jonopsidium savianum (Caruel) Ball ex Arcang.

Rhynchosinapis erucastrum (L.) Dandy ex Clapham subsp. *cintrana* (Coutinho) Franco & P. Silva (*Coincya cintrana* (P. Cout.) Pinto da Silva)

Sisymbrium cavanillesianum Valdes & Castroviejo

Sisymbrium supinum L.

Thlaspi jankae A.Kern.

CYPERACEAE

Carex holostoma Drejer

* *Carex panormitana* Guss.

Eleocharis carniolica Koch

DIOSCOREACEAE

* *Borderea chouardii* (Gaussen) Heslot

DROSERACEAE

Aldrovanda vesiculosa L.

ELATINACEAE

Elatine gussonei (Sommier) Brullo et al

ERICACEAE

Rhododendron luteum Sweet

EUPHORBIACEAE

* *Euphorbia margalidiana* Kuhbier & Lewejohann

Euphorbia transtagana Boiss.

GENTIANACEAE

* *Centaurium rigualii* Esteve

* *Centaurium somedanum* Lainz

Gentiana ligustica R. de Vilm. & Chopinet

Gentianella anglica (Pugsley) E. F. Warburg

* *Gentianella bohémica* Skalicky

GERANIACEAE

* *Erodium astragaloides* Boiss. & Reuter

Erodium paularense Fernandez-Gonzalez & Izco

* *Erodium rupicola* Boiss.

GLOBULARIACEAE

* *Globularia stygia* Orph. ex Boiss.

GRAMINEAE

Arctagrostis latifolia (R. Br.) Griseb.

Arctophila fulva (Trin.) N. J. Anderson

Avenula hackelii (Henriq.) Holub

Bromus grossus Desf. ex DC.

Calamagrostis chalybaea (Laest.) Fries

▼ M3

Cinna latifolia (Trev.) Griseb.
Coleanthus subtilis (Tratt.) Seidl
Festuca brigantina (Markgr.-Dannenb.) Markgr.-Dannenb.
Festuca duriotagana Franco & R. Afonso
Festuca elegans Boiss.
Festuca henriquesii Hack.
Festuca summilusitana Franco & R. Afonso
Gaudinia hispanica Stace & Tutin
Holcus setiglumis Boiss. & Reuter subsp. *duriensis* Pinto da Silva
Microcyprosis tuberosa Romero — Zarco & Cabezudo
Poa granitica Br.-Bl. subsp. *disparilis* (E. I. Nyárády) E. I. Nyárády
* *Poa riphaea* (Ascher et Graebner) Fritsch
Pseudarrhenatherum pallens (Link) J. Holub
Puccinellia phryganodes (Trin.) Scribner + Merr.
Puccinellia pungens (Pau) Paunero
* *Stipa austroitalica* Martinovsky
* *Stipa bavarica* Martinovsky & H. Scholz
Stipa danubialis Dihoru & Roman
* *Stipa styriaca* Martinovsky
* *Stipa veneta* Moraldo
* *Stipa zaleskii* Wilensky
Trisetum subalpestre (Hartman) Neuman

GROSSULARIACEAE

* *Ribes sardoum* Martelli

HIPPURIDACEAE

Hippuris tetraphylla L. Fil.

HYPERICACEAE

* *Hypericum aciferum* (Greuter) N.K.B. Robson

IRIDACEAE

Crocus cyprius Boiss. et Kotschy
Crocus hartmannianus Holmboe
Gladiolus palustris Gaud.
Iris aphylla L. subsp. *hungarica* Hegi
Iris humilis Georgi subsp. *arenaria* (Waldst. et Kit.) A.et D.Löve

JUNCACEAE

Juncus valvatus Link
Luzula arctica Blytt

LABIATAE

Dracocephalum austriacum L.
* *Micromeria taygetea* P. H. Davis
Nepeta dirphya (Boiss.) Heldr. ex Halacsy
* *Nepeta sphaciotica* P. H. Davis
Origanum dictamnus L.
Phlomis brevibracteata Turtil

▼ M3

Phlomis cypria Post
Salvia veneris Hedge
Sideritis cypria Post
Sideritis incana subsp. *glauca* (Cav.) Malagarriga
Sideritis javalambrensis Pau
Sideritis serrata Cav. ex Lag.
Teucrium lepicephalum Pau
Teucrium turredanum Losa & Rivas Goday
* *Thymus camphoratus* Hoffmanns. & Link
Thymus carnosus Boiss.
* *Thymus lotocephalus* G. López & R. Morales (*Thymus cephalotos* L.)

LEGUMINOSAE

Anthyllis hystrix Cardona, Contandr. & E. Sierra
* *Astragalus algarbiensis* Coss. ex Bunge
* *Astragalus aquilanus* Anzalone
Astragalus centralpinus Braun-Blanquet
* *Astragalus macrocarpus* DC. subsp. *lefkarensis*
* *Astragalus maritimus* Moris
Astragalus peterfii Jáv.
Astragalus tremolsianus Pau
* *Astragalus verrucosus* Moris
* *Cytisus aeolicus* Guss. ex Lindl.
Genista dorycnifolia Font Quer
Genista holopetala (Fleischm. ex Koch) Baldacci
Melilotus segetalis (Brot.) Ser. subsp. *fallax* Franco
* *Ononis hackelii* Lange
Trifolium saxatile All.
* *Vicia bifoliolata* J.D. Rodriguez

LENTIBULARIACEAE

* *Pinguicula crystallina* Sm.
Pinguicula nevadensis (Lindb.) Casper

LILIACEAE

Allium grosii Font Quer
* *Androcymbium rechingeri* Greuter
* *Asphodelus bento-rainhae* P. Silva
* *Chionodoxa lochia* Meikle in Kew Bull.
Colchicum arenarium Waldst. et Kit.
Hyacinthoides vicentina (Hoffmanns. & Link) Rothm.
* *Muscari gussonei* (Parl.) Tod.
Scilla litardierei Breist.
* *Scilla morrisii* Meikle
Tulipa cypria Stapf
Tulipa hungarica Borbas

LINACEAE

▼ M3

* *Linum dolomiticum* Borbas

* *Linum muelleri* Moris (*Linum maritimum muelleri*)

LYTHRACEAE

* *Lythrum flexuosum* Lag.

MALVACEAE

Kosteletzkya pentacarpos (L.) Ledeb.

NAJADACEAE

Najas flexilis (Willd.) Rostk. & W.L. Schmidt

Najas tenuissima (A. Braun) Magnus

OLEACEAE

Syringa josikaea Jacq. Fil. ex Reichenb.

ORCHIDACEAE

Anacamptis urvilleana Sommier et Caruana Gatto

Calypso bulbosa L.

* *Cephalanthera cucullata* Boiss. & Heldr.

Cypripedium calceolus L.

Dactylorhiza kalopissii E.Nelson

Gymnigritella runei Teppner & Klein

Himantoglossum adriaticum Baumann

Himantoglossum caprinum (Bieb.) V.Koch

Liparis loeselii (L.) Rich.

* *Ophrys kotschyi* H.Fleischm. et Soo

* *Ophrys lunulata* Parl.

Ophrys melitensis (Salkowski) J et P Devillers-Terschuren

Platanthera obtusata (Pursh) subsp. *oligantha* (Turez.) Hulten

OROBANCHACEAE

Orobanche densiflora Salzm. ex Reut.

PAEONIACEAE

Paeonia cambessedesii (Willk.) Willk.

Paeonia clusii F.C. Stern subsp. *rhodia* (Stearn) Tzanoudakis

Paeonia officinalis L. subsp. *banatica* (Rachel) Soo

Paeonia parnassica Tzanoudakis

PALMAE

Phoenix theophrasti Greuter

PAPAVERACEAE

Corydalis gotlandica Lidén

Papaver laestadianum (Nordh.) Nordh.

Papaver radicum Rottb. subsp. *hyperboreum* Nordh.

PLANTAGINACEAE

Plantago algarbiensis Sampaio (*Plantago bracteosa* (Willk.) G. Sampaio)

Plantago almogravensis Franco

PLUMBAGINACEAE

Armeria berlengensis Daveau

* *Armeria helodes* Martini & Pold

▼ M3

- Armeria neglecta* Girard
Armeria pseudarmeria (Murray) Mansfeld
 * *Armeria rouyana* Daveau
Armeria soleirolii (Duby) Godron
Armeria velutina Welw. ex Boiss. & Reuter
Limonium dodartii (Girard) O. Kuntze subsp. *lusitanicum* (Daveau) Franco
 * *Limonium insulare* (Beg. & Landi) Arrig. & Diana
Limonium lanceolatum (Hoffmans. & Link) Franco
Limonium multiflorum Erben
 * *Limonium pseudolaetum* Arrig. & Diana
 * *Limonium strictissimum* (Salzmann) Arrig.

POLYGONACEAE

- Persicaria foliosa* (H. Lindb.) Kitag.
Polygonum praelongum Coode & Cullen
Rumex rupestris Le Gall

PRIMULACEAE

- Androsace mathildae* Levier
Androsace pyrenaica Lam.
 * *Cyclamen fatrense* Halda et Sojak
 * *Primula apennina* Widmer
Primula carniolica Jacq.
Primula nutans Georgi
Primula palinuri Petagna
Primula scandinavica Bruun
Soldanella villosa Darracq.

RANUNCULACEAE

- * *Aconitum corsicum* Gayer (*Aconitum napellus* subsp. *corsicum*)
Aconitum firmum (Reichenb.) Neilr subsp. *moravicum* Skalicky
Adonis distorta Ten.
Aquilegia bertolonii Schott
Aquilegia kitaibelii Schott
 * *Aquilegia pyrenaica* D.C. subsp. *cazorlensis* (Heywood) Galiano
 * *Consolida samia* P.H. Davis
 * *Delphinium caseyi* B.L.Burt
Pulsatilla grandis Wenderoth *Pulsatilla patens* (L.) Miller
 * *Pulsatilla pratensis* (L.) Miller subsp. *hungarica* Soo
 * *Pulsatilla slavica* G.Reuss.
 * *Pulsatilla subslavica* Futak ex Goliasova
Pulsatilla vulgaris Hill. subsp. *gotlandica* (Johanss.) Zaemelis & Paegle
Ranunculus kykkoensis Meikle
Ranunculus lapponicus L.
 * *Ranunculus weyleri* Mares

RESEDACEAE

- * *Reseda decursiva* Forssk.

▼ M3

ROSACEAE

- Agrimonia pilosa* Ledebour
Potentilla delphinensis Gren. & Godron
Potentilla emilii-popii Nyárády
 * *Pyrus magyarica* Terpo
Sorbus teodorii Liljefors

RUBIACEAE

- Galium cracoviense* Ehrend.
 * *Galium litorale* Guss.
Galium moldavicum (Dobrescu) Franco
 * *Galium sudeticum* Tausch
 * *Galium viridiflorum* Boiss. & Reuter

SALICACEAE

- Salix salvifolia* Brot. subsp. *australis* Franco

SANTALACEAE

- Thesium ebracteatum* Hayne

SAXIFRAGACEAE

- Saxifraga berica* (Beguinot) D.A. Webb
Saxifraga florulenta Moretti
Saxifraga hirculus L.
Saxifraga osloënsis Knaben
Saxifraga tombeanensis Boiss. ex Engl.

SCROPHULARIACEAE

- Antirrhinum charidemi* Lange
Chaenorrhinum serpyllifolium (Lange) Lange subsp. *lusitanicum* R. Fernandes
 * *Euphrasia genargentea* (Feoli) Diana
Euphrasia marchesettii Wettst. ex Marches.
Linaria algarviana Chav.
Linaria coutinhoi Valdés
Linaria loeselii Schweigger
 * *Linaria ficalhoana* Rouy
Linaria flava (Poiret) Desf.
 * *Linaria hellenica* Turrill
Linaria pseudolaxiflora Lojacono
 * *Linaria ricardoi* Cout.
Linaria tonzigii Lona
 * *Linaria tursica* B. Valdes & Cabezudo
Odontites granatensis Boiss.
 * *Pedicularis sudetica* Willd.
Rhinanthus oesilensis (Ronniger & Saarsoo) Vassilcz
Tozzia carpathica Wol.
Verbascum litigiosum Samp.
Veronica micrantha Hoffmanns. & Link
 * *Veronica oetaea* L.-A. Gustavsson

▼ **M3**

SOLANACEAE

*Atropa baetica Willk.

THYMELAEACEAE

* *Daphne arbuscula* Celak

Daphne petraea Leybold

* *Daphne rodriguezii* Texidor

ULMACEAE

Zelkova abelicea (Lam.) Boiss.

UMBELLIFERAE

* *Angelica heterocarpa* Lloyd

Angelica palustris (Besser) Hoffm.

* *Apium bermejoi* Llorens

Apium repens (Jacq.) Lag.

Athamanta cortiana Ferrarini

* *Bupleurum capillare* Boiss. & Heldr.

* *Bupleurum kakiskalae* Greuter

Eryngium alpinum L.

* *Eryngium viviparum* Gay

* *Ferula sadleriana* Lebed.

Hladnikia pastinacifolia Reichenb.

* *Laserpitium longiradium* Boiss.

* *Naufraga balearica* Constans & Cannon

* *Oenanthe conioides* Lange

Petagnia saniculifolia Guss.

Rouya polygama (Desf.) Coincy

* *Seseli intricatum* Boiss.

Seseli leucospermum Waldst. et Kit

Thorella verticillatundata (Thore) Briq.

VALERIANACEAE

Centranthus trinervis (Viv.) Beguinot

VIOLACEAE

Viola delphinantha Boiss.

* *Viola hispida* Lam.

Viola jaubertiana Mares & Vigineix

Viola rupestris F.W. Schmidt subsp. *relicta* Jalas

ALEMMAT KASVIT

BRYOPHYTA

Bruchia vogesiaca Schwaegr. (o)

Bryhnia novae-angliae (Sull & Lesq.) Grout (o)

* *Bryoerythrophyllum campylocarpum* (C. Müll.) Crum. (*Bryoerythrophyllum machadoanum* (Sergio) M. O. Hill) (o)

Buxbaumia viridis (Moug.) Moug. & Nestl. (o)

Cephalozia macounii (Aust.) Aust. (o)

Cynodontium suecicum (H. Arn. & C. Jens.) I. Hag. (o)

Dichelyma capillaceum (Dicks) Myr. (o)

▼ **M3**

- Dicranum viride* (Sull. & Lesq.) Lindb. (o)
Distichophyllum carinatum Dix. & Nich. (o)
Drepanocladus (Hamatocaulis) vernicosus (Mitt.) Warnst. (o)
Encalypta mutica (I. Hagen) (o)
Hamatocaulis lapponicus (Norrl.) Hedenäs (o)
Herzogiella turfacea (Lindb.) I. Wats. (o)
Hygrohypnum montanum (Lindb.) Broth. (o)
Jungermannia handelii (Schiffn.) Amak. (o)
Mannia triandra (Scop.) Grolle (o)
 * *Marsupella profunda* Lindb. (o)
Meesia longiseta Hedw. (o)
Nothothylas orbicularis (Schwein.) Sull. (o)
Ochyraea tatrensis Vana (o)
Orthothecium lapponicum (Schimp.) C. Hartm. (o)
Orthotrichum rogeri Brid. (o)
Petalophyllum ralfsii (Wils.) Nees & Gott. (o)
Plagiomnium drummondii (Bruch & Schimp.) T. Kop. (o)
Riccia breidleri Jur. (o)
Riella helicophylla (Bory & Mont.) Mont. (o)
Scapania massolongi (K. Müll.) K. Müll. (o)
Sphagnum pylaisii Brid. (o)
Tayloria rudolphiana (Garov) B. & S. (o)
Tortella rigens (N. Alberts) (o)

MAKARONESIAN LAJIT**PTERIDOPHYTA**

HYMENOPHYLLACEAE

- Hymenophyllum maderensis* Gibby & Lovis

DRYOPTERIDACEAE

- * *Polystichum drepanum* (Sw.) C. Presl.

ISOETACEAE

- Isoetes azorica* Durieu & Paiva ex Milde

MARSILEACEAE

- * *Marsilea azorica* Launert & Paiva

ANGIOSPERMAE

ASCLEPIADACEAE

- Caralluma burchardii* N. E. Brown

- * *Ceropegia chrysantha* Svent.

BORAGINACEAE

- Echium candicans* L. fil.

- * *Echium gentianoides* Webb & Coincy

- Myosotis azorica* H. C. Watson

- Myosotis maritima* Hochst. in Seub.

CAMPANULACEAE

- * *Azorina vidalii* (H. C. Watson) Feer

▼ M3

Musschia aurea (L. f.) DC.

* *Musschia wollastonii* Lowe

CAPRIFOLIACEAE

* *Sambucus palmensis* Link

CARYOPHYLLACEAE

Spergularia azorica (Kindb.) Lebel

CELASTRACEAE

Maytenus umbellata (R. Br.) Mabb.

CHENOPODIACEAE

Beta patula Ait.

CISTACEAE

Cistus chinamadensis Banares & Romero

* *Helianthemum bystropogophyllum* Svent.

COMPOSITAE

Andryala crithmifolia Ait.

* *Argyranthemum lidii* Humphries

Argyranthemum thalassophyllum (Svent.) Hump.

Argyranthemum winterii (Svent.) Humphries

* *Atractylis arbuscula* Svent. & Michaelis

Atractylis preauxiana Schultz.

Calendula maderensis DC.

Cheirolophus duranii (Burchard) Holub

Cheirolophus ghomerytus (Svent.) Holub

Cheirolophus junonianus (Svent.) Holub

Cheirolophus massonianus (Lowe) Hansen & Sund.

Cirsium latifolium Lowe

Helichrysum gossypinum Webb

Helichrysum monogynum Burt & Sund.

Hypochoeris oligocephala (Svent. & Bramw.) Lack

* *Lactuca watsoniana* Trel.

* *Onopordum nogalesii* Svent.

* *Onopordum carduelinum* Bolle

* *Pericallis hadrosoma* (Svent.) B. Nord.

Phagnalon benettii Lowe

Stemmacantha cynaroides (Chr. Son. in Buch) Ditt

Sventenia bupleuroides Font Quer

* *Tanacetum ptarmiciflorum* Webb & Berth

CONVOLVULACEAE

* *Convolvulus caput-medusae* Lowe

* *Convolvulus lopez-socasii* Svent.

* *Convolvulus massonii* A. Dietr.

CRASSULACEAE

Aeonium gomeraense Praeger

Aeonium saundersii Bolle

▼ M3

Aichryson dumosum (Lowe) Praeg.

Monanthes wildpretii Banares & Scholz

Sedum brissemoretii Raymond-Hamet

CRUCIFERAE

* *Crambe arborea* Webb ex Christ

Crambe laevigata DC. ex Christ

* *Crambe sventenii* R. Petters ex Bramwell & Sund.

* *Parolinia schizogynoides* Svent.

Sinapidendron rupestre (Ait.) Lowe

CYPERACEAE

Carex malato-belizii Raymond

DIPSACACEAE

Scabiosa nitens Roemer & J. A. Schultes

ERICACEAE

Erica scoparia L. subsp. *azorica* (Hochst.) D. A. Webb

EUPHORBIACEAE

* *Euphorbia handiensis* Burchard

Euphorbia lambii Svent.

Euphorbia stygiana H. C. Watson

GERANIACEAE

* *Geranium maderense* P. F. Yeo

GRAMINEAE

Deschampsia maderensis (Haeck. & Born.) Buschm.

Phalaris maderensis (Menezes) Menezes

GLOBULARIACEAE

* *Globularia ascanii* D. Bramwell & Kunkel

* *Globularia sarcophylla* Svent.

LABIATAE

* *Sideritis cystosiphon* Svent.

* *Sideritis discolor* (Webb ex de Noe) Bolle

Sideritis infernalis Bolle

Sideritis marmorea Bolle

Teucrium abutiloides L'Hér.

Teucrium betonicum L'Hér.

LEGUMINOSAE

* *Anagyris latifolia* Brouss. ex. Willd.

Anthyllis lemanningiana Lowe

* *Dorycnium spectabile* Webb & Berthel

* *Lotus azoricus* P. W. Ball

Lotus callis-viridis D. Bramwell & D. H. Davis

* *Lotus kunkelii* (E. Chueca) D. Bramwell & al.

* *Teline rosmarinifolia* Webb & Berthel.

* *Teline salsoloides* Arco & Acebes.

Vicia dennesiana H. C. Watson

▼ M3

LILIACEAE

* *Androcymbium psammophilum* Svent.

Scilla maderensis Menezes

Semele maderensis Costa

LORANTHACEAE

Arceuthobium azoricum Wiens & Hawksw.

MYRICACEAE

* *Myrica rivis-martinezii* Santos.

OLEACEAE

Jasminum azoricum L.

Picconia azorica (Tutin) Knobl.

ORCHIDACEAE

Goodyera macrophylla Lowe

PITTOSPORACEAE

* *Pittosporum coriaceum* Dryand. ex. Ait.

PLANTAGINACEAE

Plantago malato-belizii Lawalree

PLUMBAGINACEAE

* *Limonium arborescens* (Brouss.) Kuntze

Limonium dendroides Svent.

* *Limonium spectabile* (Svent.) Kunkel & Sunding

* *Limonium sventenii* Santos & Fernandez Galvan

POLYGONACEAE

Rumex azoricus Rech. fil.

RHAMNACEAE

Frangula azorica Tutin

ROSACEAE

* *Bencomia brachystachya* Svent.

Bencomia sphaerocarpa Svent.

* *Chamaemeles coriacea* Lindl.

Dendriopoterium pulidoi Svent.

Marcetella maderensis (Born.) Svent.

Prunus lusitanica L. subsp. *azorica* (Mouillef.) Franco

Sorbus maderensis (Lowe) Dode

SANTALACEAE

Kunkeliella subsucculenta Kammer

SCROPHULARIACEAE

* *Euphrasia azorica* H.C. Watson

Euphrasia grandiflora Hochst. in Seub.

* *Isoplexis chalcantha* Svent. & O'Shanahan

Isoplexis isabelliana (Webb & Berthel.) Masferrer

Odontites holliana (Lowe) Benth.

Sibthorpia peregrina L.

SOLANACEAE

▼ **M3**

* *Solanum lidii* Sunding

UMBELLIFERAE

Ammi trifoliatum (H. C. Watson) Trelease

Bupleurum handiense (Bolle) Kunkel

Chaerophyllum azoricum Trelease

Ferula latipinna Santos

Melanoselinum decipiens (Schrader & Wendl.) Hoffm.

Monizia edulis Lowe

Oenanthe divaricata (R. Br.) Mabb.

Sanicula azorica Guthnick ex Seub.

VIOLACEAE

Viola paradoxa Lowe

ALEMMAT KASVIT

BRYOPHYTA

* *Echinodium spinosum* (Mitt.) Jur. (o)

* *Thamnobryum fernandesii* Sergio (o)

LIITE III

**YHTEISÖN TÄRKEIKSI PITÄMIKSI ALUEIKSI SOVELTUVIEN
ALUEIDEN JA ERITYISTEN SUOJELUTOIMIEN ALUEIDEN
VALINTAPERUSTEET**

1 VAIHE: Kansallinen arviointi alueiden suhteellisesta merkityksestä kullekin liitteessä I mainitulle luontotyyppille ja kullekin liitteessä II mainitulle lajille (mukaan lukien ensisijaisesti suojeltavat luontotyypit ja ensisijaisesti suojeltavat lajit)

A *Alueen arviointiperusteet liitteessä I mainitun luontotyypin osalta*

- a) Luontotyypin edustavuus kyseisellä alueella.
- b) Luontotyypin pinta-ala verrattuna kyseisen luontotyypin kokonaispinta-alaan kansallisella alueella.
- c) Kyseisen luontotyypin rakenteen ja toimintojen suojeleaste sekä mahdollisuudet palauttaa alkuperäinen tila.
- d) Yleisarviointi alueen merkityksestä kyseisen luontotyypin suojelulle.

B *Alueen arviointiperusteet jonkin liitteessä II mainitun lajin osalta*

- a) Alueella elävän lajin kannan koko ja tiheys verrattuna kansallisen alueen muihin kantoihin.
- b) Kyseisen lajin ja sen elvyttämismahdollisuuksien kannalta tärkeiden elinympäristötekijöiden suojeleaste.
- c) Alueella elävän kannan eristyisyys verrattuna lajin luontaiseen levinneisyyteen.
- d) Yleisarviointi alueen merkityksestä kyseisen lajin suojelulle.

C Jäsenvaltiot luokittelevat näiden perusteiden mukaan alueet, joiden ne kansallisessa luettelossaan ehdottavat soveltuvan yhteisön tärkeiksi pitämiksi alueiksi sen mukaan, mikä niiden suhteellinen merkitys on jonkin liitteessä I mainitun luontotyypin tai liitteessä II mainitun lajin suojelulle.

D Luettelossa osoitetaan ne alueet, joilla on jäsenvaltioiden edellä A ja B kohdan perusteiden mukaan valitsevat ensisijaisesti suojeltavat luontotyypit ja ensisijaisesti suojeltavat lajit.

2 VAIHE: Arviointi kansallisten luetteloitten sisältämien alueiden tärkeydestä yhteisölle

1 Kaikki jäsenvaltioiden 1 vaiheessa yksilöimät alueet, joilla on ensisijaisesti suojeltava luontotyyppi ja/tai laji, katsotaan yhteisön tärkeiksi pitämiksi alueiksi.

2 Arvioitaessa jäsenvaltioiden luetteloihin sisältyvien muiden alueiden tärkeyttä yhteisön kannalta, esimerkiksi sitä, miten ne vaikuttavat liitteessä I mainitun luontotyypin tai liitteessä II mainitun lajin suotuisan suojeleustason säilyttämiseen tai ennalleen saattamiseen ja/tai Natura 2000:n yhtenäisyyteen, otetaan huomioon seuraavat seikat:

- a) alueen suhteellinen merkitys kansallisella tasolla,
- b) alueen maantieteellinen sijainti liitteessä II mainittujen lajien muuttoreitteihin nähden sekä se, kuuluuko alue molemmiin puoliin yhteisömaiden yhtä tai useampaa yhteistä rajaa sijaitsevaan yhtenäiseen ekosysteemiin,
- c) alueen kokonaispinta-ala,
- d) liitteessä I mainittujen luontotyyppien ja liitteessä II mainittujen lajien lukumäärä alueella,
- e) alueen yleinen ekologinen merkitys kyseisille luonnonmaantieteellisille alueille ja/tai koko 2 artiklassa mainitulle alueelle, sekä alueen ominaisuuksien luonteenomaisten tai ainutlaatuisten piirteiden että niiden toisiinsa liittymisen kannalta.

▼ **M3***LIITE IV***YHTEISÖN TÄRKEINÄ PITÄMÄT ELÄIN- JA KASVILAJIT, JOTKA EDELLYTTÄVÄT TIUKKAA SUOJELUA**

Tässä liitteessä luetellut lajit on merkitty:

- lajin tai alalajin nimellä taikka
- lajin korkeamman luokitusjärjestelmän mukaan tai kyseisen luokitusjärjestelmän tietyn osan mukaan.

Lyhennys ”spp.” heimon tai suvun jäljessä tarkoittaa kaikkia kyseiseen heimoon tai lajiin kuuluvia lajeja.

a) **ELÄIMET**
SELKÄRANKAISET

NISÄKKÄÄT**INSECTIVORA**

Erinaceidae

Erinaceus algirus

Soricidae

Crocidura canariensis

Crocidura sicula

Talpidae

Galemys pyrenaicus

MICROCHIROPTERA

Kaikki lajit

MEGACHIROPTERA

Pteropodidae

Rousettus aegyptiacus

RODENTIA

Gliridae

Kaikki lajit paitsi *Glis glis* ja *Eliomys quercinus*

Sciuridae

Marmota marmota latirostris

Pteromys volans (Sciuropterus ruscicus)

Spermophilus citellus (Citellus citellus)

Spermophilus suslicus (Citellus suslicus)

Sciurus anomalus

Castoridae

Castor fiber (paitsi virolaiset, latvialaiset, liettualaiset, puolalaiset, suomalaiset ja ruotsalaiset populaatiot)

Cricetidae

Cricetus cricetus (paitsi unkarilaiset populaatiot)

Mesocricetus newtoni

Microtidae

Microtus cabreræ

Microtus oeconomus arenicola

Microtus oeconomus mehelyi

Microtus tataricus

▼ **M3**

Zapodidae

*Sicista betulina**Sicista subtilis*

Hystricidae

Hystrix cristata

CARNIVORA

Canidae

Alopex lagopus

Canis lupus (paitsi kreikkalaiset populaatiot 39:nneen leveyspiiriin pohjoispuolella; virolaiset populaatiot, espanjalaiset populaatiot Dueron pohjoispuolella; bulgarialaiset, latvialaiset, liettualaiset, puolalaiset ja slovakialaiset populaatiot sekä suomalaiset populaatiot poronhoitoalueella, joka on määritetty 14 päivänä syyskuuta 1990 annetun Suomen poronhoitolain 848/90 2 pykälässä)

Ursidae

Ursus arctos

Mustelidae

*Lutra lutra**Mustela eversmanii**Mustela lutreola**Vormela peregusna*

Felidae

*Felis silvestris**Lynx lynx* (paitsi virolainen populaatio)*Lynx pardinus*

Phocidae

*Monachus monachus**Phoca hispida saimensis*

ARTIODACTYLA

Cervidae

Cervus elaphus corsicanus

Bovidae

*Bison bonasus**Capra aegagrus* (luonnonpopulaatiot)*Capra pyrenaica pyrenaica**Ovis gmelini musimon* (*Ovis ammon musimon*) (luonnonpopulaatiot — Korsika ja Sardinia)*Ovis orientalis ophion* (*Ovis gmelini ophion*)*Rupicapra pyrenaica ornata* (*Rupicapra rupicapra ornata*)*Rupicapra rupicapra balcanica**Rupicapra rupicapra tatica*

CETACEA

Kaikki lajit

MATELIJAT

TESTUDINATA

Testudinidae

Testudo graeca

▼ M3

Testudo hermanni

Testudo marginata

Cheloniidae

Caretta caretta

Chelonia mydas

Lepidochelys kempii

Eretmochelys imbricata

Dermochelyidae

Dermochelys coriacea

Emydidae

Emys orbicularis

Mauremys caspica

Mauremys leprosa

SAURIA

Lacertidae

Algyroides fitzingeri

Algyroides marchi

Algyroides moreoticus

Algyroides nigropunctatus

Gallotia atlantica

Gallotia galloti

Gallotia galloti insulanagae

Gallotia simonyi

Gallotia stehlini

Lacerta agilis

Lacerta bedriagae

Lacerta bonnali (Lacerta monticola)

Lacerta monticola

Lacerta danfordi

Lacerta dugesi

Lacerta graeca

Lacerta horvathi

Lacerta schreiberi

Lacerta trilineata

Lacerta viridis

Lacerta vivipara pannonica

Ophisops elegans

Podarcis erhardii

Podarcis filfolensis

Podarcis hispanica atrata

Podarcis lilfordi

Podarcis melisellensis

Podarcis milensis

Podarcis muralis

▼ M3*Podarcis peloponnesiaca**Podarcis pityusensis**Podarcis sicula**Podarcis taurica**Podarcis tiliguerta**Podarcis wagleriana*

Scincidae

*Ablepharus kitaibelii**Chalcides bedriagai**Chalcides ocellatus**Chalcides sexlineatus**Chalcides simonyi* (*Chalcides occidentalis*)*Chalcides viridianus**Ophiomorus punctatissimus*

Gekkonidae

*Cyrtopodion kotschy**Phyllodactylus europaeus**Tarentola angustimentalis**Tarentola boettgeri**Tarentola delalandii**Tarentola gomerensis*

Agamidae

Stellio stellio

Chamaeleontidae

Chamaeleo chamaeleon

Anguidae

Ophisaurus apodus

OPHIDIA

Colubridae

*Coluber caspius**Coluber cypriensis**Coluber hippocrepis**Coluber jugularis**Coluber laurenti**Coluber najadum**Coluber nummifer**Coluber viridiflavus**Coronella austriaca**Eirenis modesta**Elaphe longissima**Elaphe quatuorlineata**Elaphe situla**Natrix natrix cetti**Natrix natrix corsa*

▼ M3*Natrix natrix cypriaca**Natrix tessellata**Telescopus falax*

Viperidae

*Vipera ammodytes**Macrovipera schweizeri (Vipera lebetina schweizeri)**Vipera seoanni (paitsi espanjalaiset populaatiot)**Vipera ursinii**Vipera xanthina*

Boidae

*Eryx jaculus***SAMMAKKOELÄIMET**

CAUDATA

Salamandridae

*Chioglossa lusitanica**Euproctus asper**Euproctus montanus**Euproctus platycephalus**Mertensiella luschani (Salamandra luschani)**Salamandra atra**Salamandra aurorae**Salamandra lanzai**Salamandrina terdigitata**Triturus carnifex (Triturus cristatus carnifex)**Triturus cristatus (Triturus cristatus cristatus)**Triturus italicus**Triturus karelinii (Triturus cristatus karelinii)**Triturus marmoratus**Triturus montandoni**Triturus vulgaris ampelensis*

Proteidae

Proteus anguinus

Plethodontidae

*Hydromantes (Speleomantes) ambrosii**Hydromantes (Speleomantes) flavus**Hydromantes (Speleomantes) genei**Hydromantes (Speleomantes) imperialis**Hydromantes (Speleomantes) strinatii (Hydromantes (Speleomantes) italicus)**Hydromantes (Speleomantes) supramontis*

ANURA

Discoglossidae

*Alytes cisternasii**Alytes muletensis**Alytes obstetricans*

▼ **M3***Bombina bombina**Bombina variegata**Discoglossus galganoi* (mukaan lukien *Discoglossus "jeanneae"*)*Discoglossus montalentii**Discoglossus pictus**Discoglossus sardus*

Ranidae

*Rana arvalis**Rana dalmatina**Rana graeca**Rana iberica**Rana italica**Rana latastei**Rana lessonae*

Pelobatidae

*Pelobates cultripes**Pelobates fuscus**Pelobates syriacus*

Bufonidae

*Bufo calamita**Bufo viridis*

Hylidae

*Hyla arborea**Hyla meridionalis**Hyla sarda***KALAT**

ACIPENSERIFORMES

Acipenseridae

*Acipenser naccarii**Acipenser sturio*

SALMONIFORMES

Coregonidae

Coregonus oxyrhynchus (Pohjanmeren eräiden alueiden anadromiset populaatiot, paitsi suomalaiset populaatiot)

CYPRINIFORMES

Cyprinidae

*Anaocypris hispanica**Phoxinus phoxinurus*

ATHERINIFORMES

Cyprinodontidae

Valencia hispanica

PERCIFORMES

Percidae

*Gymnocephalus baloni**Romanichthys valsanicola*

▼ M3*Zingel asper*

SELKÄRANGATTOMAT

NIVELJALKAISET

CRUSTACEA

Isopoda

Armadillidium ghardalensis

INSECTA

Coleoptera

*Bolbelasmus unicornis**Buprestis splendens**Carabus hampei**Carabus hungaricus**Carabus olympiae**Carabus variolosus**Carabus zawadzskii**Cerambyx cerdo**Cucujus cinnaberinus**Dorcadion fulvum cervae**Duvalius gebhardti**Duvalius hungaricus**Dytiscus latissimus**Graphoderus bilineatus**Leptodirus hochenwarti**Pilemia tigrina**Osmoderma eremita**Phryganophilus ruficollis**Probaticus subrugosus**Propomacrus cypriacus**Pseudogaurotina excellens**Pseudoseriscius cameroni**Pytho kolwensis**Rosalia alpina*

Lepidoptera

*Apatura metis**Arytrura musculus**Catopta thrips**Chondrosoma fiduciarium**Coenonympha hero**Coenonympha oedippus**Colias myrmidone**Cucullia mixta**Dioszeghyana schmidtii**Erannis ankeraria**Erebia calcaria*

▼ M3

Erebia christi
Erebia sudetica
Eriogaster catax
Fabriciana elisa
Glyphipterix loricatella
Gortyna borelii lunata
Hypodryas maturna
Hyles hippophaes
Leptidea morsei
Lignyoptera fumidaria
Lopinga achine
Lycaena dispar
Lycaena helle
Maculinea arion
Maculinea nausithous
Maculinea teleius
Melanargia arge
Nymphalis vaualbum
Papilio alexanor
Papilio hospiton
Parnassius apollo
Parnassius mnemosyne
Phyllometra culminaria
Plebicula golgus
Polymixis rufocincta isolata
Polyommatus eroides
Proserpinus proserpina
Pseudophilotes bavius
Xylomoia strix
Zerynthia polyxena

Mantodea

Apteromantis aptera

Odonata

Aeshna viridis
Cordulegaster heros
Cordulegaster trinacriae
Gomphus graslinii
Leucorrhinia albifrons
Leucorrhinia caudalis
Leucorrhinia pectoralis
Lindenia tetraphylla
Macromia splendens
Ophiogomphus cecilia
Oxygastra curtisii

▼ **M3***Stylurus flavipes**Sympecma braueri*

Orthoptera

*Baetica ustulata**Brachytrupes megacephalus**Isophya costata**Isophya harzi**Isophya stysi**Myrmecophilus baronii**Odontopodisma rubripes**Paracaloptenus caloptenoides**Pholidoptera transsylvanica**Saga pedo**Stenobothrus (Stenobothrodes) eurasius*

ARACHNIDA

Araneae

*Macrothele calpeiana***NILVIÄISET**

GASTROPODA

*Anisus vorticulus**Caseolus calculus**Caseolus commixta**Caseolus sphaerula**Chilostoma banaticum**Discula leacockiana**Discula tabellata**Discula testudinalis**Discula turricula**Discus defloratus**Discus guerinianus**Elona quimperiana**Geomalacus maculosus**Geomitra moniziana**Gibbula nivosa**Hygromia kovacsi**Idiomela (Helix) subplicata**Lampedusa imitatrix**Lampedusa melitensis**Leiostyla abbreviata**Leiostyla cassida**Leiostyla corneocostata**Leiostyla gibba**Leiostyla lamellosa**Paladilhia hungarica*

▼ **M3***Patella ferruginea**Sadleriana pannonica**Theodoxus prevostianus**Theodoxus transversalis*

BIVALVIA

Anisomyaria

*Lithophaga lithophaga**Pinna nobilis*

Unionoidea

*Margaritifera auricularia**Unio crassus*

Dreissenidae

Congeria kusceri

ECHINODERMATA

Echinoidea

*Centrostephanus longispinus*b) **KASVIT**

Liitteessä IV oleva b kohta sisältää kaikki kasvilajit, jotka on lueteltu liitteessä II olevassa b⁽¹⁾ kohdassa ja sen lisäksi seuraavassa luetellut lajit.

PTERIDOPHYTA

ASPLENIACEAE

Asplenium hemionitis L.**ANGIOSPERMAE**

AGAVACEAE

Dracaena draco (L.) L.

AMARYLLIDACEAE

Narcissus longispithus Pugsley*Narcissus triandrus* L.

BERBERIDACEAE

Berberis maderensis Lowe

CAMPANULACEAE

Campanula morettiana Reichenb.*Physoplexis comosa* (L.) Schur.

CARYOPHYLLACEAE

Moehringia fontqueri Pau

COMPOSITAE

Argyranthemum pinnatifidum (L.f.) Lowe subsp. *succulentum* (Lowe)
C. J. Humphries*Helichrysum sibthorpii* Rouy*Picris willkommii* (Schultz Bip.) Nyman*Santolina elegans* Boiss. ex DC.*Senecio caespitosus* Brot.*Senecio lagascanus* DC. subsp. *lusitanicus* (P. Cout.) Pinto da Silva*Wagenitzia lancifolia* (Sieber ex Sprengel) Dostal

⁽¹⁾ Lukuun ottamatta liitteessä II olevan b kohdan sammalet.

▼ M3

CRUCIFERAE

Murbeckiella sousae Rothm.

EUPHORBIACEAE

Euphorbia nevadensis Boiss. & Reuter

GESNERIACEAE

Jankaia heldreichii (Boiss.) Boiss.

Ramonda serbica Pancic

IRIDACEAE

Crocus etruscus Parl.

Iris boissieri Henriq.

Iris marisca Ricci & Colasante

LABIATAE

Rosmarinus tomentosus Huber-Morath & Maire

Teucrium charidemi Sandwith

Thymus capitellatus Hoffmanns. & Link

Thymus villosus L. subsp. *villosus* L.

LILIACEAE

Androcymbium europaeum (Lange) K. Richter

Bellevalia hackelli Freyn

Colchicum corsicum Baker

Colchicum cousturieri Greuter

Fritillaria conica Rix

Fritillaria drenovskii Degen & Stoy.

Fritillaria gussichiae (Degen & Doerfler) Rix

Fritillaria obliqua Ker-Gawl.

Fritillaria rhodocanakis Orph. ex Baker

Ornithogalum reverchonii Degen & Herv.-Bass.

Scilla beirana Samp.

Scilla odorata Link

ORCHIDACEAE

Ophrys argolica Fleischm.

Orchis scopulorum Simsmerh.

Spiranthes aestivalis (Poiret) L. C. M. Richard

PRIMULACEAE

Androsace cylindrica DC.

Primula glaucescens Moretti

Primula spectabilis Tratt.

RANUNCULACEAE

Aquilegia alpina L.

SAPOTACEAE

Sideroxylon marmulano Banks ex Lowe

SAXIFRAGACEAE

Saxifraga cintrana Kuzinsky ex Willk.

Saxifraga portosanctana Boiss.

▼ M3

Saxifraga presolanensis Engl.

Saxifraga valdensis DC.

Saxifraga vayredana Luizet

SCROPHULARIACEAE

Antirrhinum lopesianum Rothm.

Lindernia procumbens (Krocker) Philcox

SOLANACEAE

Mandragora officinarum L.

THYMELAEACEAE

Thymelaea broterana P. Cout.

UMBELLIFERAE

Bunium brevifolium Lowe

VIOLACEAE

Viola athis W. Becker

Viola cazortensis Gandoger

▼ **M3***LIITE V***YHTEISÖN TÄRKEINÄ PITÄMÄT ELÄIN- JA KASVILAJIT, JOIDEN OTTAMINEN LUONNOSTA JA HYVÄKSIKÄYTTÖ VOI VAATIA HYÖDYNTÄMISEN SÄÄNTELYÄ**

Tässä liitteessä luetellut lajit on merkitty:

- lajin tai alalajin nimellä, taikka
- lajin korkeamman luokitusjärjestelmän mukaan tai kyseisen luokitusjärjestelmän tietyn osan mukaan.

Lyhennys ”spp.” heimon tai suvun jäljessä tarkoittaa kaikkia kyseiseen heimoon tai lajiin kuuluvia lajeja.

a) **ELÄIMET**
SELKÄRANKAISET

NISÄKKÄÄT

RODENTIA

Castoridae

Castor fiber (suomalaiset, ruotsalaiset, latvialaiset, liettualaiset, virolaiset ja puolalaiset populaatiot)

Cricetidae

Cricetus cricetus (unkarilaiset populaatiot)

CARNIVORA

Canidae

Canis aureus

Canis lupus (espanjalaiset populaatiot Dueron pohjoispuolella, kreikkalaiset populaatiot 39:nneen leveyspiiriin pohjoispuolella, suomalaiset populaatiot poronhoitoalueella, joka on määritelty 14 päivänä syyskuuta 1990 annetun Suomen poronhoitolain 848/90 2 pykälässä, bulgarialaiset, latvialaiset, liettualaiset, virolaiset, puolalaiset ja slovakialaiset populaatiot)

Mustelidae

Martes martes

Mustela putorius

Felidae

Lynx lynx (virolainen populaatio)

Phocidae

Kaikki lajit, joita ei mainita liitteessä IV

Viverridae

Genetta genetta

Herpestes ichneumon

DUPLICIDENTATA

Leporidae

Lepus timidus

ARTIODACTYLA

Bovidae

Capra ibex

Capra pyrenaica (paitsi *Capra pyrenaica pyrenaica*)

Rupicapra rupicapra (paitsi *Rupicapra rupicapra balcanica*, *Rupicapra rupicapra ornata* ja *Rupicapra rupicapra tatraica*)

▼ **M3****SAMMAKKOELÄIMET**

ANURA

Ranidae

*Rana esculenta**Rana perezii**Rana ridibunda**Rana temporaria***KALAT**

PETROMYZONIFORMES

Petromyzonidae

*Lampetra fluviatilis**Lethenteron zanandrai*

ACIPENSERIFORMES

Acipenseridae

Kaikki lajit, joita ei mainita liitteessä IV

CLUPEIFORMES

Clupeidae

Alosa spp.

SALMONIFORMES

Salmonidae

*Thymallus thymallus**Coregonus* spp. (paitsi *Coregonus oxyrhynchus* — Pohjanmeren eräiden alueiden anadromiset populaatiot)*Hucho hucho**Salmo salar* (ainoastaan makeassa vedessä)

CYPRINIFORMES

Cyprinidae

*Aspius aspius**Barbus* spp.*Pelecus cultratus**Rutilus friesii meidingeri**Rutilus pigus*

SILURIFORMES

Siluridae

Silurus aristotelis

PERCIFORMES

Percidae

*Gymnocephalus schraetzer**Zingel zingel**SELKÄRANGATTOMAT***COELENTERATA**

CNIDARIA

Corallium rubrum

▼ **M3****MOLLUSCA**

GASTROPODA — STYLOMMATOPHORA

Helix pomatia

BIVALVIA — UNIONOIDA

Margaritiferidae

Margaritifera margaritifera

Unionidae

*Microcondylaea compressa**Unio elongatulus***ANNELIDA**

HIRUDINOIDEA — ARHYNCHOBDELLAE

Hirudinidae

*Hirudo medicinalis***ARTHROPODA**

CRUSTACEA — DECAPODA

Astacidae

*Astacus astacus**Austropotamobius pallipes**Austropotamobius torrentium*

Scyllaridae

Scyllarides latus

INSECTA — LEPIDOPTERA

Saturniidae

*Graellsia isabellae*b) **KASVIT****ALGAE**

RHODOPHYTA

CORALLINACEAE

Lithothamnium coralloides Crouan frat.*Phymatholithon calcareum* (Poll.) Adey & McKibbin**LICHENES**

CLADONIACEAE

Cladonia L. subgenus *Cladina* (Nyl.) Vain.**BRYOPHYTA**

MUSCI

LEUCOBRYACEAE

Leucobryum glaucum (Hedw.) AAngstr.

SPHAGNACEAE

Sphagnum L. spp. (except *Sphagnum pylaisii* Brid.)**PTERIDOPHYTA***Lycopodium* spp.**ANGIOSPERMAE**

AMARYLLIDACEAE

Galanthus nivalis L.

▼ M3*Narcissus bulbocodium* L.*Narcissus juncifolius* Lagasca

COMPOSITAE

Arnica montana L.*Artemisia eriantha* Tem*Artemisia genipi* Weber*Doronicum plantagineum* L. subsp. *tournefortii* (Rouy) P. Cout.*Leuzea rhaponticoides* Graells

CRUCIFERAE

Alyssum pintadasilvae Dudley.*Malcolmia lacera* (L.) DC. subsp. *gracilima* (Samp.) Franco*Murbeckiella pinnatifida* (Lam.) Rothm. subsp. *herminii* (Rivas-Martinez)
Greuter & Burdet

GENTIANACEAE

Gentiana lutea L.

IRIDACEAE

Iris lusitanica Ker-Gawler

LABIATAE

Teucrium salviastrum Schreber subsp. *salviastrum* Schreber

LEGUMINOSAE

Anthyllis lusitanica Cullen & Pinto da Silva*Dorycnium pentaphyllum* Scop. subsp. *transmontana* Franco*Ulex densus* Welw. ex Webb.

LILIACEAE

Lilium rubrum Lmk*Ruscus aculeatus* L.

PLUMBAGINACEAE

Armeria sampaio (Bernis) Nieto Feliner

ROSACEAE

Rubus genevieri Boreau subsp. *herminii* (Samp.) P. Cout.

SCROPHULARIACEAE

Anarrhinum longipedicelatum R. Fernandes*Euphrasia mendonçae* Samp.*Scrophularia grandiflora* DC. subsp. *grandiflora* DC.*Scrophularia berminii* Hoffmanns & Link*Scrophularia sublyrata* Brot.

▼B*LIITE VI***KIELLETYT PYYNTI- JA TAPPOMENETELMÄT JA -VÄLINEET
SEKÄ KULJETUSVÄLINEET****a) Valikoimattomat menetelmät****NISÄKKÄÄT**

- sokeiden tai runneltujen eläinten käyttäminen houkuttimina
- nauhurit
- sähköiset ja elektroniset tappo- tai tainnutusvälineet
- keinovalolähteet
- peilit ja muut häikäisevät laitteet
- kohteita valaisevat laitteet
- yöllä ampumista varten tehdyt pimeänäkölaitteet, joissa on elektroninen kuvan suurennin tai kuvan muunnin
- räjähteet
- toiminnaltaan tai käyttötavaltaan valikoimattomat verkot
- toiminnaltaan tai käyttötavaltaan valikoimattomat loukut
- varsijouset
- myrkyt ja myrkky- tai nukutusyötit
- uloskaasuttaminen tai -savustaminen
- puoliautomaatti- tai automaattiasemat, joiden lippaaseen mahtuu enemmän kuin kaksi panosta

KALAT

- myrkyt
- räjähteet

b) Kuljetusmenetelmät

- lentokoneet
- moottoriajoneuvot